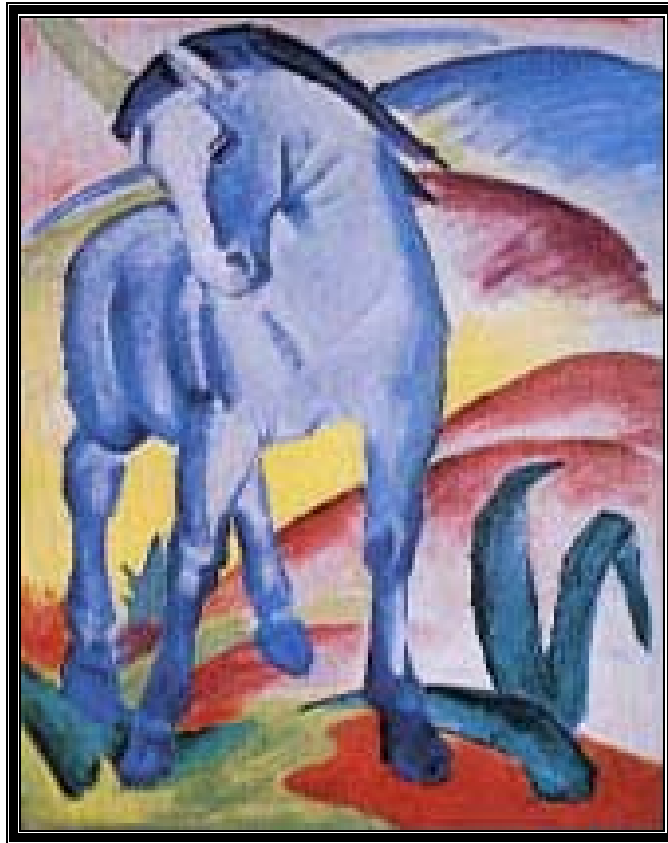

Masteroppgave i yrkespedagogikk 2010

Master in Vocational Pedagogy

Hvordan benytte konfluentpedagogikk som motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Kunst-og kultur for VG2 Interiør- og utstillingsdesign?

Wigdis Sandem

Den blå hesten Franz Marc

Avdelingen for yrkesfaglærerutdanningen

Høgskolen i Akershus

AKERSHUS UNIVERSITY COLLEGE

Forord

Med denne masteroppgaven har jeg i første rekke hatt elever i tankene når jeg skulle velge tema for dette arbeidet. I denne masteroppgaven har jeg lagt hovedvekt på å arbeide med undervisningsmetoder og motivasjonsfremmende tiltak i emnet kunst og kulturhistorie, Min interesse for emnet har sammenheng til mitt tideligere yrke som interiørkonsulent gjennom 25 år. I 2005 fullførte jeg faglærerutdanningen i Kunst-og håndverk ved Høgskolen i Akershus. I retrospekt ser jeg at det hadde vært nyttig for utøvelsen av mitt yrke gjennom disse årene å ha hatt kunst og stilhistoriebakgrunn.

Utdanningen i Norge er i stadig endring, med nye reformer som skal utprøves som informasjon og inntrykk møter oss i stadig raskere tempo over landegrensene og via internett, dette setter store krav til forandringer i undervisningen.

Skolen har igjennom tidene vært en ganske lukket institusjon i forhold til den læringen som skjer der og kan vel sies å stå langt i fra den læringen som skjer i en praksisfelleskap i arbeidslivet. Det er her det ligger store utfordringer i Kunnskapsløftet, samspillet mellom skole /bedrift og lærer og elev. Dette kan tolkes på flere måter. Jeg tror kanskje mange lærere ønsker å undervise i samme formidlingsformen som før. Eller at vi får lærere som ser mulighetene som ligger i kunnskapsløftet, til å revurdere og reflektere over metoder og motiverende undervisning på ulike arenaer, så vi med stolthet kan si at vi har fått et ”kunnskapsløft”.

”En pedagogs oppgave er å bistå den enkelte elevs utvikling mot et dugelig menneske, vi skal sette i gang en prosess slik at det som allerede er der skal vekkes og vokse”Walstad (2006).

Sentralt i denne masteroppgave er følgende:

- a. Om en konfluent undervisningsmetode gir økt motivasjonen:
- b. Om denne metoden bidrar til at elevene forstår nødvendigheten av kunst og kulturhistoriske emner i sin framtidige yrkesutøvelse.

Interiør og utstillingsdesign er en ny studieretning som ble innført med kunnskapsløftet i 2006. Det medførte at man slo sammen dekoratør -og interiør linjene. En naturlig følge av dette er at det er lite eller ingen forskning tilgjengelig på hvordan denne sammenslåingen fungerer som faggrunnlag i utdannelsen i Interiør og utstillingsdesign.

Veien til denne masteroppgaven har vært lang, krevende og svært lærerik. Og det er mange å takke, først vil jeg takke Arne Roar Lier for konstruktiv veiledning og tilbakemeld, jeg vil takke Sidsel Kjørkeeide som har vært til stede og oppmuntret og gjentatte ganger dytta meg framover, når egen og andres helse i familien sviktet, så jeg har mistet mye viktig veiledning. Jeg vil til slutt takke min mann som har vært til stor støtte hele veien gjennom mine 10 år på skole. Takk til barn, barnebarn og oldebarn som har ventet lenge på at jeg skulle få litt på bedre tid til dem.

Spydeberg 18 mai 2010

Wigdis Sandem

*Vær barmhjertig, Herre.
Vis en særskilt omsorg
For de mennesker som
er så logiske, praktiske,
realistiske at de forarges
når noen kan tro at
det finnes en blå hest
Dom Helder Camara*

Sammendrag:

Tema for denne oppgaven er: hvordan konfluent undervisningsmetode i undervisningen i emnene Kunst og Kultur i utdannelsen til Interiør og utstillingsdesignere Vg 2

Oppgavens mål er prøve ut om konfluent læringsmetode kan bidra til en mer motiverende undervisning som gir et bedre læringsmiljø i emnet kunst og kulturhistorie. Jeg vil se om undervisningsmetoden kan bidra til at elevene forstår nødvendigheten av kunst og kulturhistoriske emner i sin framtidige yrkesutøvelse. Min erfaring tilsier at elevene er lite deltagende i det jeg mener som en vanlig formidlingsform.

Det vil si: en formidlingsorientert/kateter undervisning, der læreren er den aktive part og har faste former rundt arbeidsmåten som kan forklares med: læreren forteller, forklarer og stiller spørsmål (Pedagogisk ordbok s 75 s 123) Jeg har tatt for meg metodisk læring som tema. Til denne oppgaven har jeg brukt Nils Magnar Grendstads teorier ”å lære er å oppdage”, for å se om elevene blir mer beviste på egen læring og utvikling.

Jeg vil bruke Pierre Bourdieu filosofi og forskning om menneskets bakgrunn og dens betydning i et sosialt samfunn. Bourdieu.

Læreboka i emnet kunst og kulturhistorie er også et sentralt tema i oppgaven. Jeg ville finne ut hvorfor elevene ikke brukte den i læringsprosessen. Var framstillingen i boka av en slik art at den ble lite fengende og relevant for emnet? Eller at de ikke finner den relevant til faget Interiør og utstillingsdesign?

I samtaler med elevene kom det fram at boken var lite engasjerende, fordi syntes den var vanskelig å lese og fordi 40 % av boken er framstilt på nynorsk og 60 % i bokmål. I tillegg innehar boka mange svart hvit bilder som er uklare og vanskelige å se detaljer i. Tekst og bilder står ikke i forhold til hverandre, noe som gjør helhetsbildet av boka noe forvirrende. Læreplaner i norsk forteller om hva undervisningen skal inneholde og hva elevene skal tilegne seg av kunnskaper i de forskjellige årstrinn, men ikke hvordan man skal nå det.

I dagens skole møter vi på mange elever med ulike problemer og minoritets elever med dårlige norskkunnskaper. Min utfordring ble å finne ut om det var en sammenheng mellom liten interesse for emnet Kunst-og kulturhistorie, læreboka generelt, læreplan i Kunst-og kulturhistorie og læreplaner i norsk.

Elevene har vært med på et prosjekt hvor de har utarbeidet et hefte i Kunst-og kultur til eget bruk, og i tillegg levert de en skriftlig del om sine erfaringer ved å bruke Konfluent

teori om egen læring. Elevenes tekster ga meg et bilde av hvordan de opplevde undervisningssituasjonen og tekstene i forbindelse med boken. Dette fortalte meg noe om deres erfaringer og opplevelser med boka og undervisningen i faget generelt. Denne oppgaven viser sider hvordan en Konfluent metode kan brukes til en motiverende undervisning.

Summary:

The theme of this master assignment is how to increase motivation in the subject's interior and window-dressing design. The aim of this assignment is to try out the thesis that a confluent teaching method can enhance a more motivating teaching which gives a better class environment and enhance learning in the subject art and cultural history, and if this can make the students understand the necessity of art and cultural history in the subject in their future vocational training. I have chosen methodical learning as a theme. I have in this assignment used Nils Magnar Grendstad theory "to learn is to see", in order to see if the students became more minded their own learning and development.

It became evident in the course of conversation with the students that the reason was the 60 – 40 division of language. In the book there is a 60 % part with regular Norwegian and 40 % with New Norwegian, which made it difficult to read. In addition the book has a lot of black/white pictures which are blurred and it is difficult to see details.

Text and pictures do not correspond, something which gives the book a rather confusing impression. The Teaching plan in Norwegian tells what the teaching should consist of and which level of knowledge the students should have reached at Vg1 and Vg2 etc, but it does not say how to reach this level of knowledge.

In today's school we see several students with different problems and minority students with meager knowledge of Norwegian. In this assignment I tried to find out if there was a connection with little interest for the subject art and cultural history, the book in general, the teaching plan in art and cultural history and the teaching plan in Norwegian.

The students have participated in a project where they have produced a booklet in art and cultural history for their own use. In addition they have handed in a written text in their own learning process.

The students' texts gave me a picture of how they experienced the learning situation in the context with the book. This was reweaving in regard to the connection with the book and the teaching in the lessons.

This assignment tells something about how Confluent methods can be used in a motivating teaching process.

INNHOLDSFORTEGNELSE

•	FFORORD	1
•	SSAMMENDRAG:	3
•	INNHOLDSFORTEGNELSE	6
•	IINNLEDNING	8
	1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA.....	10
	1.2 OPPGAVENS OPPBYGGING OG MÅL.....	12
	1.3 PROBLEMATISERING AV TEMA	14
	1.4 PROBLEMSTILLING.....	15
	1.5 OPPGAVENS BEGRENSNING.....	15
	1.6 BEGREPSAVKLARING	15
•	2 INTERIØRKONSULENTEN OG UTSTILLINGSDESIGNERENS YRKESKUNNSKAP	17
	2.1 HVORDAN KAN JEG FORSÅ LÆREPLANEN I KUNST OG KULTUR.....	18
	2.2 HVA SIER KUNNSKAPSLØFTET/LÆREPLANEN OM KUNST OG KULTUR I UNDERVISNINGEN?	20
	2.3 SKOLENS STRATEGIPLANEN I KUNST OG KULTUR:.....	21
	2.4 LÆREPLANEN FOR NORSK PÅ VG 2.....	21
	2.5 PRINSIPPER FOR NORSKOPPLÆRINGEN.....	22
	2.6 VI VIL MEN FÅR DET IKKE TIL I NORSKOPPLÆRINGEN.....	23
	2.7 UNDERSØKELSER FOR NORSKFAGET	24
	2.8 MOTIVASJON	25
	2.8 MOTIVASJON OG LÆRING GENERELT.....	25
	2.9 INDUKTIV OG DEDUKTIV UNDERVISNING	27
	2.10 KUNST OG KULTURHISTORIE I UNDERVISNINGEN	28
•	3. UNDERVISNINGSTEORIER	34
	3.1 KONFLUENT EN UNDERVISNINGSMETODE	35
	3.2 NILS MAGNAR GRENDSTAD.....	35
	3.3 OPPDAGINGSMETODEN TIL GRENDSTAD.....	37
	3.4 GRENDSTAD MENNESKESYN I KONFLUENTPEDAGOGIKKEN	38
	3.5 GRENDSTADS ”LÆRE ER Å OPPDAGE”	38
	3.6 PROSESSORIENTERING I KONFLUENTPEDAGOGIKK.....	38
	3.7 KONFLUENTPEDAGOGIKK - EN MENINGSORIENTERT PEDAGOGIKK?.....	39
	3.8 INKLUDERENDE UNDERVISNING OG SPRÅKBRUK I KONFLUENTPEDAGOGIKKEN.....	39
	3.9 INDIVIDRETT OG SAMFUNNSRETTET PEDAGOGIKK	40
	3.10 HANS GEORG GADAMER.....	40
	3.4 PIERRE BOURDIEUS ANALYSER AV MENNESKELIG HANDLING.....	42
	3.5 BESKRIVELSE AV BOURDIEUS BEGREPER	43
	3.6 KUNNSKAPER OG FERDIGHETER.....	45
	3.7 BRUK AV VISUALISERING.....	45
	3.8 MOTIVASJON OG REFLEKSJON	45
	3.8 SELVOPPFAETNING.....	47
•	4. FORSKNINGSTILNÆRMING OG METODE	48
	4.1 AKSJONSFORSKNING.....	49
	4.2 KVALITATIV METODE	50
	4.2 KVANTITATIV FORSKNINGSMETODE	51
	4.3 PROBLEMSTILLINGEN ER.....	51
	4.4. PLANLEGGINGEN OG GJENNOMFØRINGEN AV FORSØKET	51

4.5	UTVALG AV INNFORMATER.....	52
4.6	GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET.....	53
4.7	MÅLGRUPPE.....	54
4.8	TEKSTER SOM METODE.....	54
4.9	RELIABILITET.....	56
4.10	VALIDITET.....	56
4.10	KRITIKK AV METODE.....	57
4.11	ETISKE OVERVEIELSER OG HENSYN.....	57
•	5 LÆREBOKA FOR INTERIØR OG UTSTILLINGSDESIGN.....	59
5.1	BAKGRUNN FOR ANALYSEN.....	62
5.2	ANALYSE AV LÆREBOKA.....	63
5.3	ANALYSEPROSESSEN AV ELEVTEKSTENE.....	67
5.4	PRESENTASJON AV FUNN I ELEVTEKSTENE FRA METODEFORSØKET.....	68
5.5	RESULTAT FRA DEN KVANTITATIVE UNDERSØKELSEN.....	70
5.6	KRITIKK AV METODE OG FUNN.....	70
•	6 KUNNSKAPER OG LÆRING FOR ALLE.....	71
•	7 DRØFTING.....	74
•	8 OPPSUMMERING.....	81
8.1	VURDERING AV TEMA OG PROBLEMSTILLING.....	81
•	9 KONKLUSJON.....	83
•	10 SLUTTORD.....	84

1. Innledning

Undervisning kan til tider oppleves som en kamp for å få elevenes oppmerksomhet der jeg tar av deres ”dyrebare” tid. Jeg tar av deres dyrebare tid, som de sikkert ville ha brukt på venner, kjærester, trening, facebook og lignende. Det er min oppgave å undervise på en måte som oppleves meningsfull og relevant. Hensikten med denne masteroppgaven er å vise om konfluent pedagogisk metode i emnene kunst og kulturhistorie kan være løsenet til en bedre forståelse av denne kunnskapen. Skolens mål er å gi barn og unge et redskap til å løse utfordringer og oppgaver de møter i livet. Vi har vært gjennom flere skolereformer med den hensikt å forberede skolen på flere områder. Opplæringen skal bidra til å utvikle kjennskapen til og forståelse av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon (Opplæringsloven, 2009 § 1-1)

Det er min oppgave som lærer å finne og bruke undervisningsmetoder som elevene synes er meningsfulle og relevant til sin yrkesutdanning. Hensikten med denne masteroppgaven er å prøve ut en konfluent undervisningsmetode som kan gi meg svar på problemformuleringen. Opplæringens mål er å utvikle barn og unge til å mestre å utvikle seg til å møte de utfordringer og oppgaver som forventes for å ta vare på seg selv og sitt eget liv. Vi har vært gjennom flere reformer som lover at nå skal skolen bli bedre på alle områder. Vi får nye læreplanene som forteller oss at vi skal knytte et tettere samarbeid skole og næringsliv, vi får læreplaner som skal tolkes og legges til rette for en utviklende læring, og ikke minst vi blir utfordret til å styrke kunst og kultur i skolen, vi skal fylle den ”kulturelle skolesekken” fordi det er viktig for vår deltagelse i samfunnet og som dannelse av mennesket. Prinsipper og mål for den kulturelle skolesekken, er en nasjonal satsning der kultur og opplæringssektoren samarbeider om å medvirke til at elever i skolen får oppleve, kan gjøre seg kjent med og utvikle forståelse av kunst og kulturuttrykk av alle slag. (St nr 8. 2007 2008 § 1-3) Det som er sikkert, er at det blir en utfordrende og spennende hvordan vi som lærere skal fylle denne ”sekken” med kulturell kunnskap. Og ikke minst vekke elevenes interesse og forståelse for hvordan de skal dra nytte av dette påfyllet i eget yrke som Interiørkonsulenter eller utstillingsdesignere. Undervisningen vil med dette bli opp til den enkelte lærers interesser og tolkning av både den generelle og den lokale læreplan for Vg 2 Interiør og utstillingsdesign. Utfordringen ligger i om vi kan finne nye undervisningsmetoder og

tenke nytt og finne nye innfallsvinkler i undervisningen. Lærebøkene blir også en nøkkel her, de må utarbeides i takt med reformutviklingen og tiden vi er en del av, noe som jeg mener ikke holder mål i alle fag for interiør og utstillingsdesign.

Vi har mange gode pedagogiske undervisningsmetoder i den norske skole. En lærer har store didaktiske utfordringer, og det skal legges til rette for inspirerende og utviklende opplæring, som skal gi grunnlag for produktiv innsats i arbeidslivet. Opplæring skal gi rom for elevenes skapertrang og nyskjerrighet. Dette oppnås med aktiv deltagelse. Fantasi kan man ikke lese seg til, men stimuleres til gjennom opplevde og erfaring. Dette er elever som får en ny problemstilling for hvert nytt oppdrag, de utfordres vel i større grad enn andre yrkesgrupper, til å vise kreativitet og fantasi og å bruke historisk kunnskap for å forstå nye trender. For eksempel vil en designerens arbeid, i stor grad bestå av å være i forkant av utviklingen i motebildet. Dette oppnås gjennom kunnskap om stilhistorie og kulturutvikling i dagens samfunn. Man er på en måte en trendanalytiker i miniatyr

Læreplaner er lærerens viktigste arbeidsdokument og den er utgangspunkt for all undervisningsplanlegging, Gunn Imsen hevder at enhver læreplan er ikke noe annet enn et utgangspunkt som lærer ”transformerer” og ”gjør til sitt eget” og dette vil føre til ulik utforming av undervisningen. Det å få nye læreplaner kan ses på som en mulighet til inspirasjon og forslag til nye undervisningsopplegg. Imsen(1997) Ved innføringen av Reform 94 ble kunst- og kulturhistorie i faget interiør og dekoratør innført med 150 timer som førte til generell studiekompetanse. Målene i denne læreplanen var at elevene skulle ha kunnskaper om Europas kulturhistorie fra den industrielle revolusjonen og fram til i dag. Elevene skulle kjenne til hovedtrekkene i Arts and Crafts movement, Art Deco, Art Nouveau, Bauhaus, den norske drakestilen og 20 århundres Stilperioden. Elevene skulle forstå stiluttrykk og stilperiodenes betydning i møbler og innredninger. Det skal ha en bred kunnskap i Europeisk kunst og stiluttrykk.(udir.no R94) Det vil si at kulturtradisjoner utenfor Europa er ikke med i læreplanverket på dette tidspunktet. Programområdene for interiør og utstillingsdesign består av to programfag som utfyller hverandre og må sees i sammenheng. Opplæringen skal bidra til utvikling av kreativitet og forståelse for estetiske og etiske problemstillinger innen fagområdene interiør og utstilling. Praktisk arbeid med materialer, redskaper, og teknikker skal gi grunnlag for faglig kompetanse og forståelse for faget i ulike kulturer og tradisjoner i lokalt,

nasjonalt og internasjonalt perspektiv.(KL2006). Kunnskapsløftet legger opp til en bredere satsning på kunst og kultur i skolen, og har gitt den enkelte lærer den tillitten i å forstå og tolke læreplanene i faget interiør og utstillingsdesign dit hen at det innbefatter kunst og kulturuttrykk for alle verdens befolkningsgrupper. Utdraget fra læreplanene er svært interessante i forhold til mitt forsøk og vil bli belyst senere i drøftingen.

1.1 Bakgrunn for Valg av tema

Å arbeide som interiør eller utstillingsdesigner handler om å ha kunnskap om estetiske virkemidler, de skal kunne ta oppdrag fra et bredt kundegrunnlag. Det innebærer å inneha en forståelse og respekt for å beherske de ulike situasjoner de møter på sin vei. De skal ha en kompetanse i faget, som gjør dem rustet til å møte et arbeidsliv som preges av endringer og utskiftninger i et raskt tempo. De skal samarbeide tett med kunder og oppdragsgivere, komme med innspill og forslag, være åpne for andres meninger, behov og kunne reflektere over dette. Interiørkonsulenten og utstillingsdesigneren bruker visuelle virkemidler i sitt daglige arbeid og det er derfor viktig å ha stilhistorisk, estetisk og praktisk kunnskap for å bli en god yrkesutøver.(Udir.no). Jeg opplever at elevene ikke ser nødvendigheten av kunst og kultur i undervisningen for å bli gode yrkesutøvere i faget interiør og utstillingsdesign. elevene synes faget er tungt og kjedelig, læreboka gir dem ingen opplevelse og de skjønner ikke alt som står der, fordi det brukes både bokmål og nynorsk, i følge deres uttalelser. Opplæringen i interiør -og utstillingsfaget har som mål å bruke kunst og kulturhistorie i utøvelse av faget.. Dette målet er beskrevet i kompetanseplattformen der kravet er å kunne dokumentere utøvelse av eget arbeid i et kulturelt og stilhistorisk perspektiv.(Udir.no).

Med bakgrunn i Nils Magnar Grendstads konfluent læringsstrategi fokuserer jeg på det han betegner som konfluent læringsmetode: og beskriver det slik å oppdage er å legge merke til noe, bli klar over noe, se noe, bli oppmerksom på noe. Å oppdage vil egentlig si å legge merke til noe som har vært der hele tiden. Jeg har bare ikke sett det før. Han sier videre” *Ofte kan oppdage sidestilles med begrepene fatte, begripe eller forstå, jeg*

kan reflektere, analyser, se, høre, føle, kjenne etter, undre meg og bruke fantasien”
Grendstad (2008 s 17:133).

For å belyse min problemstilling har jeg brukt forståelskategorier som jeg har funnet i hans bok ”Å lære er å oppdage” som belyser hans teorier om læring. Jeg bruker også Gadamer i analysen av elevtekstene for å finne ut om det ble bedre forståelse av emnet som de hadde en forforståelse av var kjedelig,” *vår forståelse vil alltid ta utgangspunkt i den historien som er vår*” Gadamer(2003 s 33) Ved å bruke Pierre Bourdieus filosofi(1996) om betydning av menneskets bakgrunn(habitus) som jeg vil ta med litt om i forsøket, fordi alle har med seg en bagasje som setter preg på våre liv uansett hvem vi er eller hvor vi kommer fra i verden. Min hensikt er å finne ut om konfluent undervisning kan bidra til å gi elevene bedre motivasjon, forståelse og kunnskap om sitt yrke. Gjennom elevtekstene vil jeg se etter deres meninger og tanker over egen læring, ved bruk av konfluent læringsmetode.

Å være lærer er å delta i et av samfunnets viktigste prosjekter. Lærer bidrar ikke bare til å videreføre samfunnets kultur, men også til å forme samfunnet gjennom de unge mennesker som på ulikt vis preges av den undervisningen som læreren gir. I slikt perspektiv blir lærerens oppgave stor. Det meste som skjer i klasserommet som tradisjonelt har vært didaktikkens interessefelt, og da særlig det som har direkte med lærerens undervisningsarbeid å gjøre. For eksempel hva slags lærestoff eller fagstoff elevene skal arbeide med. (Didaktikk har sammenheng med det greske ordet dida`skhein, som handler om formidling Imsen (1997). Gudem(1984-1998) definerer didaktikk som: Undervisning og teori som anvisning for undervisningen(Hiim og Hippe2004) Formidlingsformen er og blir en sentral rolle i den moderne skole med et stadig voksende flerkulturelle elever og elever med ulike innlæringsproblemer.

Utdanningsdirektoratet tolker opplæringsloven, privatskoleloven og folkehøyskoleloven med tilhørende forskrifter når det er behov for avklaring på nasjonalt nivå. Direktoratet skal, sammen med fylkesmannen, gi veiledning om regelverket og regelverksendringer i grunnopplæringen(udir.no). Jeg forstår det dit hen at dette er intensjonene for å trygge forståelsen av læreplanene, men når læreplanene er vage i sin fremstilling kan dette bli en utfordrende og spennende oppgave for pedagogen, men det

gir rom for at pedagogen gjør feilskjær eller misoppfatter forskriftene på grunn av manglende retningslinjer. Fristiller dette læreren til en større grad av eksperimentering og innhenting av flere ulike impulser enn det i utgangspunktet var tenkt? Det som er sikkert, er at jeg oppfatter undervisningssituasjonen som mer utfordrende og mer spennende i prosessen hvordan jeg som lærer skal fylle denne ”sekken” med kulturell kunnskap for mine elever. Jeg føler meg fri til å bruke kunst og kultur i undervisningen selv om det ikke står presisert timetall i læreplanen. Jeg mener at dette vil vekke elevenes motivasjon, interesse og forståelse for hvordan de kan bruke denne kunnskapen i eget yrke.

1.2 Oppgavens oppbygging og mål

I denne oppgaven har jeg tatt for meg Nils Magnar Grendstads teori om konfluent pedagogikk som bygger på det følelsemessige, intellektuelle og psykomotoriske aspekter i lærings og undervisningsprosessen. Jeg har brukt Hans Georg Gadamer der den hermeneutiske sirkel bygger ny forståelse på forforståelse og den hermeneutiske regel ”at man skal forstå helheten ut fra delen og delen ut fra helheten”. Hermeneutikk er en filosofisk disiplin/ vitenskapsteori som undersøker og forklarer fortolkningen og forståelsen. Den forsøker å gjøre rede for evnen til riktig forståelse og fortolkning tenkning i analysen av elevtekstene Gadamer(2003). Jeg har tatt med noen fra Pierre Bourdieu som har forsket på menneskets betydning av bakgrunn i et samfunnsperspektiv og som er svært viktig for min oppgave, fordi det kan beskrive og forstå noe om ulikhetene i mangfoldet i en elevgruppe, og de legger i forståelsen av kunst og kultur.

Analyse av læreboken i stilhistorie som brukes i undervisningen, spiller også en sentral rolle i denne oppgaven, fordi jeg har erfaring med at elevene ikke bruker boka til det den er tiltenkt. Dette kunne ha flere årsaker som jeg ville se nærmere på ved å analysere boka fordi den er med på å klargjøre min forståelse av bokas relevans i læringsprosessen. En årsak er også fordi på dette tidspunkt ikke er utarbeidet nye lærebøker i emnet kunst og kulturhistorie, for faget interiør og utstillingsdesign. Opplæringen i offentlig videregående skole eller i lærebedrift er gratis. Fylkeskommunen har ansvaret for å holde elevene med nødvendige trykte og digitalt utstyr.(udir.noR.6). Dette er en god intensjon, men realiteten er at lærebøkene spesielt i yrkesfag henger etter. En årsak kan være at forlagene sliter med å finne

lærebokforfattere innen de ulike yrkesfagene, fordi å skrive lærebøker i yrkesfag er det viktig med erfaring både fra arbeidsliv og fra skole Askerøy/Høye(1999) Dette byr på store utfordringer for meg som lærer som må bruke uforholdsmessig mye tid på å lage tilleggsmateriale for dette emnet.

Undersøkelsen har vært gjort i to Vg2- klasser som utdanner seg i faget interiør og utstillingsdesign. Til sammen 30elever i alderen 16-21 år, hvor 5 hadde minoritetsbakgrunn og 4 med lese å skrivevansker. Undersøkelsen gikk ut på at elevene selv skulle lage sitt eget læringsverktøy i kunst og kulturhistorie, for selv å reflektere over sitt arbeid og læring. Refleksjon i handling innebærer at en tenker mens en gjør noe og eventuelt å korrigere seg underveis(Hiim og Hippe s65). I elevenes tekster kom det fram hva de mente om den undervisningen som hadde vært gitt i faget tidligere i skoleårene. De la også fram forslag til endringer i undervisningen som de mente kunne påvirke motivasjonen til læring. I analysedelen der jeg tar opp variasjonsfaktorer som, reliabiliteten og validitet i uttalelsene i elevtekstene som besto av følgende: Er elevene bevisste nok om vurderingskriteriene i forbindelse med egen læring særlig i å vurdere kvaliteten på den undervisning de hadde fått tidligere i skoleåret. I gjennomgåelse av det skriftlige materialet fra elevene har jeg funnet at de har stort sett den samme opplevelse av undervisningen og felles problemer.

1.3 Problematisering av tema

Tema for denne masteroppgaven er konfluent læringsmetode i emnet kunst og kulturhistorie i faget Interiør og utstillingsdesign. Jeg har brukt konfluent pedagogikk som går ut på læring ved erfaring.

- Analyse av læreboka Stilhistorie fra 1850 til 1979 av Gunnar Hjelde(1979)
- Bruk av læreplan i norsk av 2009
- Bruk av læreplan for Reform 94 Interiør og dekoratør
- Bruk av læreplan for interiør og utstillingsdesign

Dette arbeidet mener jeg er helt sentralt i min forskning, for å finne svar på min problemstilling. Sammenhengen mellom lærebokens oppbygning med 60 % bokmål / 40 % nynorsk, og hva dette innebærer for oppfattelse/forståelse av bokas innhold for alle elevtyper. Det vil si etniske norske, elever med lese og skrivevansker og fremmedkulturelle elever. Mangfoldet i dagens skole er ikke noe nytt, tilrettelegging og differensiering av undervisningen er pedagogiske virkemidler som benyttes for å ivareta elever med forskjellige læreforutsetninger og behov. Fra 1970 tallet ble mangfoldet utvidet i skolen til å inkludere flyktninger og innvandrere eller barn av innvandrere i skolen. Mange av disse elevene fikk sin opplæring sammen med majoritetsspråklige elever på et språk de ikke mestret, noe som ga dårlige læringsbetingelser Hauge(2007).

Lese-og skrivevansker er heller ikke noe nytt i skolen, mange elever kommer til den videregående skolen uten funksjonell ferdighet i lesning og skrivning. En undersøkelse gjort av forskeren Wenche Skahjem i 1990-1992 at 1/3 av elevene i videregående skole manglet funksjonell lese-og skriveferdigheter Skahjem(1994). Hentet fra Mossige, Skaathun og Røskeland (2007). En klasse innehar mange av disse utfordringene, derfor er det vanskelig å finne en oppskrift som passer for alle. Det interessante for mitt forsøk er om konfluent pedagogisk arbeidsmåte kan omfavne alle elevgrupper.

1.4 Problemstilling

I analysen av læreboka til Gunnar Hjelde bruker jeg ”norsk for yrkesfag” av Tove Berg (1996). Det teoretiske grunnlaget til problemstillingen har jeg funnet i ”Å lære er å oppdage” av Nils Magne Grendstad (2008), Pierre Bourdieu(1996) filosofi og forskning på det han kaller det sosiale rommet som forstås menneskets bakgrunn(habitus) Forståelseskategorier til analysen av elevtekstene har jeg funnet i ” Den europeiske arven” av Hans Georg Gadamer, (2003) og Nils Magnar Grendstad(2008) har kommet fram til følgende tema i problemstillingen:

Hvordan benytte konfluentpedagogikk som motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Kunst-og kultur for VG2 Interiør og utstillingsdesign?

1.5 Oppgavens begrensning

Min forforståelse er – og var at elever lærer best gjennom egenaktivitet på ulike måter. Jeg fant fram til Nils Magnar Grendstads teori om ”å lære er å oppdage” og Hans Georg Gadamers ”forståelsens sirkel” som analyseverktøy. Og Pierre Bourdieu for å underbygge betydningen av bakgrunn(habitus) Ved kun å bruke Nils Magnar Grendstads prinsipper og arbeidsmetoder i konfluent pedagogikk og Hans Georg Gadamer og Pierre Bourdieu begrenser jeg oppgaven til å vurdere disse læringsmetoder og filosofi utelukke muligheten til å vurdere undersøkelsen elevprosjektet fra et annet perspektiv.

1.6 Begrepsavklaring

Elever med ikke etnisk norsk bakgrunn: Begrepet på elever med en annen nasjonalitet enn etnisk norske elever. I-oppgaven bruker jeg begrepet minoritetselever om denne gruppen. Pedagogisk ordbok (2003 s 61)

Lese å skrivevansker: Defineres som vanskelig å tilegne seg lese-og skriveferdigheter som svarer til gjennomsnittsferdigheter blant jevnaldrende. Pedagogisk ordbok (2003 s144)

PISA: (Program for Internasjonal Student Assessment)

Er et internasjonalt prosjekt i regi av OECD(Organisasjon for economic cooperation and development)

Prosjektet har som mål å sammenlikne 15 åringers kompetanse og ferdigheter innefor fagområdene lesning, matematikk og naturfag

Utdanningsdirektoratet har gitt Institutt for læring og skoleutvikling(ILS i oppdrag å gjennomføre oppdraget): heretter i oppgaven hete (PISA)

Utdanningsdirektoratet; Lover og regler for opplæringen, i oppgaven vil dette hete (Udir.no)

Utdanningsdirektoratet, Lovdata.no: Kunnskapsløftet 2006, vil heretter i oppgaven hete (KL06)

Universitet i Oslo: vil heretter hete (Uio)

Universitetet i Bergen: vil heretter i oppgaven hete(UiB)

Kunnskapsdepartementet: vil heretter hete under (KD)

Videregående skole: vil heretter hete: Vg1 og Vg2

2 Interiørkonsulenten og utstillingsdesignerens yrkeskunnskap

Hva sier læreplanen om Yrkeskunnskap for Interiør og utstillingsdesignere?

Innholdet i opplæringen blir beskrevet i læreplanverket, som består av en generell del og en del med prinsipper for opplæring, fag og timefordeling og fagplaner for fellesfag og programfag. Læreplan i felles programfag Vg 2 for interiør og utstillingsdesign beskrives slik: ”Bevisstheten om og interesse og interesse for de ting vi omgir oss med og de uttrykk offentlige og private rom formidler, danner grunnlag for programfagene i interiør og utstillingsdesign. Programfagene skal bidra til å imøtekomme samfunnets behov for veiledning og tjenester innen interiør, profilering og utstillingsdesign. Opplæringen skal bidra til utvikling av kreativitet og forståelse for estetiske og etiske problemstillinger innen fagområdet interiør og utstilling. Praktisk arbeid med materialer, redskaper og teknikker skal gi grunnlag for faglig kompetanse og forståelse for faget i ulike kulturer og tradisjoner i lokalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Opplæringen skal bidra til å se sammenheng mellom materielle uttrykk og målgruppens oppfatninger og assosiasjoner. Programfagene skal fremme forståelsen i forhold mellom arbeid og uttrykksform og bidra til å utvikle evne til kritisk refleksjon over eget arbeid.” Utdanningen i Norge er i stadig endring, nye skolereformer utprøves, Informasjon og inntrykk møter oss i stadig raskere tempo over landegrensener og via internett, dette setter store krav til forandringer i undervisningen.

Skolen og samfunnet er gjensidig avhengige av hverandre. Samfunnet trenger skolen til mange formål. Skolen gir barn og unge en systematisk opplæring som de vanskelig kan få andre steder. Denne opplæringen er viktig av minst tre grunner: Skolen skal gi barn og unge i samfunnets felles kulturarv, slik at de kan føres videre til neste generasjon. Dette kalles den reproduktive funksjon. Videre skal skolen forsyne samfunnets mange sektorer med nødvendig kompetanse, slik at styringsorganer, institusjoner og næringsliv skal fungere godt. Dette kalles: den produktive funksjon. Deretter skal skolen gi den enkelte elev kunnskap og ferdigheter som kan være til nytte og glede og bidra til egen personlige vekst. Dette kalles: for personlig vekst.

Det er til tider hevdet at skolen er isolert fra samfunnet, en slags getto med et gjennomregulert indre liv som ikke ligner på noe annet liv. Det kan nok stemme i noe tilfelle men det er ikke isolasjon, men nettopp de mange sammenhengene med samfunnet som gjør at skolelivet ofte fortøner seg som ”et annerledes liv” Imsen (2002). Som student og arbeidstaker kan jeg godt si meg enig i det, fordi som student erfarer jeg at jeg er i et lite samfunn med få deltakere hvor jeg kan jobbe med bare mine ”ting”, men i arbeidslivet må jeg forholde meg til arbeidsgiver, samfunnet generelt og elever som krever at jeg er der for dem fullt og helt. Det er disse forskjellene vi må prøve å viske ut, fordi vi ikke kan utelukke det ene fra hverandre. Hiim og Hippe skriver om arbeidsliv og skole som en helt nødvendig forutsetning for å utdanne gode yrkesutøvere. Hiim og Hippe (2001).

Det er her det ligger store utfordringer i Kunnskapsløftet, samspillet mellom skole/bedrift og lærer og elev. Hvordan kan vi møte ungdommene med et motiverende, undervisningsmateriale og metoder, som kanskje ikke kan konkurrere med, men nyttiggjøre oss av den raske informasjonsstrømmen over nettet. Kunst og kultur i utdanningen er også en av de store satsningsområdene fra undervisningsdepartementet og regjering, fordi om det ikke står på læreplan for Vg2 elever som velger yrkesfag.”

2.1 Hvordan kan jeg forså læreplanen i kunst og kultur

Dette kapitlet sier mye om og i forhold til det oppgaven går ut på som omhandlermetodisk læring i emnene kunst og kultur i opplæringen. De 5 satsningsområdene som er beskrevet lenger ned i kapitlet er viktig for min forståelse av læreplanene og undersøkelsen som er gjort i forbindelse med elevforsøket.

Innholdet kan tolkes dit hen at kunnskapen som formidles skal stå i forhold til dagens samfunn.. Som faglærer står vi fritt til å velge ut og tilrettelegge en undervisning som står i forhold til strategiplanen for kunst og kultur i skolen Strategiplanen ”Skapende læring og kultur i opplæringen -2007-2010” skal bidra til å integrere og utvikle kunsten og kulturens plass innefor opplæringen slik at barn og elever gis verdifull ballast til videre utdanning og deltagelse i samfunnet. Strategiplanene har 5 satsningsområder som fokuserer på å styrke og utvikle kompetanse innen kunst og kultur i barnehager, grunnopplæringen og høyere utdanning der det heter:

1. Utvikle og styrke kunstfaglig kompetanse og kulturtilbud o opplæringen
2. Styrke formidlingskompetansen i kunst- og kulturfag i opplæringen
3. Utvikle varierte undervisningsformer og gode pedagogiske verktøy
4. Stimulere og dokumentere kunst -og kulturfaglig opplæring og utdanning
5. Gjøre sentrale deler av landets kulturarv og kulturelle uttrykk fra det flerkulturelle samfunnet tilgjengelig.

God tilgang til, og delaktighet i kunst og kulturaktiviteter gir barn og unge viktige verktøy for å mestre tilværelsen(regjeringen.no) Kunst og kulturbevissthet kan vi si har blitt et naturlig del av det å være deltager i samfunnet, For å forstå helheten og sammenhengen tror jeg det er viktig å forstå at vår egen historie.

Jeg erfarer at det blir rettet et stadig større fokus på emnet i kunst og kultur, en rask strøm av informasjon om ulike kunstformer, reiseprogram om andre kulturer gjennom media, som for eksempel: internett, TV. I tillegg til dette har reiser og ferier til andre land og kulturer blitt tilgjengelig for de fleste av oss. Og ikke minst innvandring fra mange ulike kulturer. Som jeg tolker læreplanen gir den oss lærere stor frihet i forhold til undervisningen og ikke minst metodene, for å tilegne seg denne kunnskapen i emnet kunst og kultur. Jeg vil kalle denne satsningen en gavepakke fra regjeringen og utnytte den til det beste for en motiverende, spennende og relevant undervisning. Det å ha en felles forståelse av kunst og kultur kan være med på å viske ut klasseforskjeller og gi oss en felles plattform som er gyldig for alle.

For å gi en beskrivelse og viktigheten av en felles plattform i kunst og kultur har jeg brukt den franske sosiolog og filosof Pierre Bourdieu(1996)som har forsket på menneskets bakgrunn og betydning for samfunnet. Han beskriver om hvor viktig av betydningen for utvikling av et felles verdisyn og en felles tenkemåte. Jeg har brukt hans bok Symbolsk makt(1996) som primærkilde og som sekundærkilde har jeg brukt Anne Lise Høstmark. Han beskriver betydningen av den kulturelle kapitalen som(habitus) som har betydning for hele mennesket både i tanker, følelser og holdninger. Dette og andre begreper han beskriver om dannelsen av mennesket blir beskrevet i kapitlet om Bourdieu. I (KD) strategiplan likeverdig opplæring i praksis (2007) pekes det nettopp på dette. Det står: en flerkulturell skole kjennetegnes ved av et personale som ser kulturelle og språklige mangfoldet som normaltstand, og som

anvender dette som en ressurs. Ulikheter i kultur og språk og religiøs bakgrunn kan være verdifull kilde til kunnskap og forståelse og kan bidra til aksept for anerkjennelse av ulikheter Hauge (2007:14). I dette mangfoldet er det også grupperinger som også har sine rettigheter for en tilrettelagt opplæring er nedfelt i opplæringsloven § 1-2 slår fast at ”Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev, læringen eller lærekandidat. Ved at skolen gir en differensiert opplæringstilbud med utgangspunkt i læreforutsetningene til den enkelte elev, kan en ta vare på intensjonene om flest mulig elever skal få en tilpasset undervisning Mossige, Saatun, Røskelands192 (2007). Hva læreplaner og forskrifter sier om opplæringen er et viktig grunnlag til drøftingskapitlet i oppgaven.

2.2 Hva sier kunnskapsløftet/læreplanen om kunst og kultur i undervisningen?

Med kunst og kultur integrert i opplæringen får elevene verdifull ballast i i sin videre Øystein Djupedal i forbindelse med at Regjeringen la fram en strategiplan i kunst og kultur i opplæringen. Dette ble sagt 27.6.07. I februar 2008 ble nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen åpnet i Bodø. Senteret skal være å gi skole- og barnehageledere, lærere og førskolelærere støtte og kompetanse for å styrke deres arbeid med estetiske fag, kunstoffag og estetikk i opplæringen.

Kunnskapsløftet 2006 som sier noe om viktigheten av kunst og kultur i opplæringen. Min oppfatning at dette emnet er viktig i alle fag spesielt for elever som utdanner seg innen Interiør og utstillingsdesign, som nevnt ovenfor. ”For å utvikle elevenes kulturelle kompetanse for deltagelse i et multikulturelt samfunn, skal opplæringen legge til rette for at elevene får kunnskaper om ulike kulturer og erfaringer med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer”. Opplæringen skal fremme kulturforståelse og bidra til utvikling av både selvinnsikt og identitet, respekt og toleranse. Elevene skal møte kunst og kulturformer som uttrykker både menneskers individualitet og felleskap, og som stimulerer deres kreativitet og nyskapende evner. De skal også få mulighet til å bruke sine skapende evner gjennom ulike aktiviteter og uttrykksformer. Dette kan gi grunnlag for refleksjon, følelser og spontanitet.” Læreplan for Interiør og utstillingsdesign (2006)

2.3 Skolens strategiplanen i kunst og kultur:

I strategiplanene(Udir.no2006) står det: skolen skal bidra til å integrere og utvikle kunsten og kulturens plass innenfor opplæringen, slik at barn og elever gis verdifull ballast til videre utdanning og deltakelse i samfunnet. Barnehagene og kulturskolene er en viktig del av denne strategiplanen. Utdanningssystemet vårt må ses som en helhet, og også disse arenaene er viktig for kultur og kunnskaps formidling. Strategiplanen har fem satsingsområder som fokuserer på å styrke og utvikle kompetanse inne kunst og kultur i barnehagen, grunnopplæringen og høyere utdanning;

- Utvikle og styrke kunstfaglig kompetanse og kulturtilbudet i opplæringen i barnehage og grunnopplæringen
- Styrke formidlingskompetansen i kunst og kulturfag i opplæringen
- Utvikle varierte undervisningsformer og gode pedagogiske verktøy
- Stimulere og dokumenter kunst og kulturfaglig opplæring og utdanning
- Gjøre sentrale deler av landets kulturarv og kulturelle uttrykk fra flerkulturelle samfunn tilgjengelige.

I den generelle læreplanen i Interiør og Utstillingsdesign er det flere fag som rommer kompetansemål innen kunst, kultur og kreativitet som eget fagområde. Det legges stor vekt på kulturell kompetanse, blant annet kommer det til uttrykk i kapitlet som har overskriften ” Det skapende mennesket”. Skapende aktiviteter og nytenkning inngår i læreplanen på flere måter, både i den generelle delen, i læringsplakaten og ikke minst i kompetansemålene for fag. I alle fag, hvor arbeid med skapende virksomhet og kunnskap om kunst og ulike kulturelle uttrykk har sin plass, er dette tatt inn i kompetanseformuleringen.(Udir.no2006)

2.4 Læreplanen for norsk på Vg 2

Sier som følger: Norskfaget er et sentralt for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling.

I læreplan i norsk, s.1- 28-02-2009 står det etter Vg 1 studieforberedende og Vg 2 yrkesfaglig utdanningsprogram.(Udir.no)

Gjennom aktiv bruk av det norske språket i arbeid med egne tekster og i møte med andres innlemmes barn og unge i kultur og samfunnsliv. Et hovedmål for opplæringa i norsk gjennom hele grunnopplæringa er språklig selvtillit og trygghet i egen kultur som grunnlag for utvikling av identitet, respekt for andre kulturer, aktiv i samfunnsdeltagelse og livslang læring. Norskfaget etablerer seg i spenningsfeltet mellom det historiske og det samtidige, det nasjonale og det globale. Å se norsk språk og kultur i et historisk og nasjonalt perspektiv kan gi elevene innsikt i og forståelse for det samfunnet de er en del av. Internasjonale perspektiver i norskfaget kan bidra til å utvikle kulturforståelse, toleranse og respekt for mennesker fra andre kulturer. Dagens situasjon er preget av kulturutveksling og kommunikasjon på tvers av tidligere grenser- språklig, kulturelt, sosialt og geografisk. I denne sammenheng byr norsk kulturarv på et forråd av tekster som kan få ny og uventet betydning nettopp når kommunikasjonen får nye former og perspektivet utvides. Kulturarven er slik sett en levende tradisjon som forandres og skapes på nytt, og norskfaget skal oppmuntre eleven til å bli aktive bidragsyttere i denne prosessen. Videre står det, i forskriftene at i Norge er både norsk og nynorsk og samisk offisielle skriftspråk, og det tales i mange ulike dialekter og sosiolekter, men også andre språk enn norsk. Norsk språk og kultur utvikles i en situasjon som preget av kulturelt mangfold og internasjonalisering, i samspill med nordiske nabospråk og minoritetsspråk i Norge og med impulser fra engelsk. I dette språklige og kulturelle mangfoldet utvikler barn og unge sin språkkompetanse. Med utgangspunkt i denne språksituasjonen skal det legges til rette for at barn og unge får et bevisst forhold til språklig mangfold og lærer å lese og skrive.

2.5 Prinsipper for Norskopplæringen

Det følger av premissene for den særskilte norskopplæringen at læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter er en overgangsplan som bare skal nyttes til elevene er i stand til å følge opplæringen etter den ordinære læreplan i norsk og øvrige fag. Læreplan er nivåbasert, aldersuavhengig og gjelder elever for ulike elever med ulik alder og erfaringsbakgrunn. Men det står ingen steder i læreplan at de skal ha undervisning i nynorsk, læreplan for asylmottak (KD§ 2-8) og jeg tolker det dit hen at det er grunnleggende bokmål undervisning.

Elever som har fritak fra nynorsk som sidemål er også en stor gruppe som vi stifter bekjentskap til i skolen, er elever som får opplæring i samisk som første eller andrespråk, finsk som andrespråk eller opplæring i norsk tegnespråk etter opplæringsloven (KD § 2-9 og § 3-9), og elever som i grunnskolen som har særskilt språkopplæring etter opplæringsloven (KD § 2-8), er fritatt fra kravet om opplæring i norsk sidemål. Det vil si at en elevgruppe kan inneha en eller flere som ikke har fått nynorskundervisning, og som har krav på lærebøker de kan tolke og forstå ut i fra sine læreforutsetninger. Dette er en utfordring vi må leve med og forholde oss til i dagens skolehverdag.

En søknad fra Oslo kommune 2004-2007 om å forta et treårig forsøk med valgfritt skriftlig sidemål. Og resultatet viste at elever med svake eller middels utgangspunkt fikk bedre karakterer i skriftlig hovedmål når de kunne skrive alle tekstene sine på hovedmålet(Udir.no). Dette sier kanskje noe om at en undervisning i bokmål/nynorsk ikke passer for alle, fordi opplæringsloven er svært strenge med hensyn til dette og vil ikke godkjenne søknader om fritak. Ønsker jeg at vi kommer dit at alle elevene får en mulighet til å selv velge og det blir lagt til rette for dette i utarbeidelse av lærebøker og undervisning?

2.6 Vi vil men får det ikke til i norskopplæringen

Innføringen av kunnskapsløftet innebar en stor satsning på nye lærebøker. ”Elever har en lovfesta rett til læreverk på den målformen de ønsker og lærebøkene skal være tilgjengelig på nynorsk og bokmål samtidig(Udir.no) Undersøkelser viser at det ligger store forskjeller i prioriteringer og innkjøpsrutiner når det gjelder begge målformene. I (KD § 17-5) står det at skoleeier har ansvaret for å følge opp de rettighetene som eleven har til læremidler på egen målform ved å ta i bruk godkjente lærebøker.

Høsten 2008 fikk utdanningsdirektoratet i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet om å kartlegge tilgangen på kjøp av læremidler. Både planlegging av innkjøp, produksjon, parallellutgaver på nynorsk og tilgang på digitale læremidler.

Undersøkelsen viser også at det er en del fag hvor det ikke produseres parallellutgaver på nynorsk, og at det er større andel nynorskbøker enn bokmålsbøker som er forsinket til levering skolestart. For Vg1 og Vg 2 er det en skjevhet i forholdet mellom bokmåls- og nynorskutgivelser. Denne skjevheten er størst i yrkesfagene fordi disse fagene ofte er små. Det står i opplæringsloven i (KD§ 9-4) at lærebøker i andre fag enn norsk kan det bare brukes lærebøker og andre læremidler som er tilgjengelig på bokmål og nynorsk til samme tid og til samme pris, men her ser det ut som om det glipper litt i forhold til gjeldene lovverk. Minoritets elever har, med bakgrunn i læreplan Vg 2 har altså 112 timer i norsk undervisning, og 56 i yrkesfaglig studieretning. De er derfor likestilt med norske elever og har derfor like muligheter til å utvikle grunnleggende ferdigheter i norskfaget. Og formålet er at læreplan i norsk kan brukes til både grunnskolen og videregående opplæring. Opplæring etter denne læreplan skal fremme tilpasset opplæring i henhold til gjeldende bestemmelser. Det står videre elever både i grunnskolen og videregående opplæring med annet morsmål enn norsk og samisk har etter Opplæringsloven (KD § 2-4 grunnskolen) og (KD § 3-12 videregående opplæring) rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelig kompetanse til å følge opplæringen etter den ordinære læreplan i norsk.

2.7 Undersøkelser for norskfaget

Resultater PISA viser at norske elever presterer dårligere når det gjelder lese å skriveferdigheter i undersøkelser for 2009. Rapporten tar for seg Norsk hovedmål og Norsk sidemål, men sier ingen ting om ikke etniske norske elever. Dårlige leseferdigheter vil følge elevene som en tung bær videre og føles som et nederlag hver gang dette testes, være seg prøver eller lesning generelt. Jeg opplever ofte at elever sier at de har søkt yrkesrettet utdanning for det ikke stilles så store krav til teoretiske fag, og derfor blir overrasket over at det ikke er et "koseår uten leselekser" som en elev sa. De erfarer fort at teori og praktisk arbeid henger sammen, for en helhetlig læring.

2.8 Motivasjon

Skaalvik og Skaalvik(2007) har forsket mye på motivasjonsproblemet, og mener at selvakseptering synes å være et av de sentrale begrepene. De hevder at selvoppfatning er den oppfatningens om en person har om seg selv har røtter i hans eller hennes tidligere erfaringer, er en viktig forutsetning for personens tanker, følelser, motiver og handlinger. Jeg kjenner meg igjen fra egen undervisning, som jeg ofte kan si ”at dette klarer du vis du vil” uten å reflektere nærmere over der å da, at denne eleven kanskje sitter med følelsen av å ikke mestre den oppgaven. En observant og erfaren lærer ville muligens sett det på kroppsspråket, men i en travel skolehverdag er det ikke alltid en oppfatter kroppssignaler godt nok i alle læringsituasjonen.

I et klasserom finnes det en blanding av de såkalte flinke elever, og de som ikke betegnes som flinke. Den sistnevnte gruppen kjenner vi bedre de streke og svake sidene til, på bakgrunn av karaktererutskrifter, bakgrunnsdokumenter fra andre skoler, fra skolens ppt tjeneste og rådgivende innstanser i skolen. Den førstnevnte gruppen de såkalt flinke, har vi derfor lett for å glemme fordi blir litt usynlig og må klare seg mye på egenhånd. Men erfaring tilsier at denne elevgruppen også sliter på mange områder både hjemme og i skolen. Det stilles større krav til disse elevene om å lykkes, og derfor kan de slite med blant annet prestasjonsangst fordi de alltid har prestert godt. Felles for alle disse elevene er at alle kjenner på de samme følelsene som de såkalt svake elever har med vondt i magen, svetting, konsentrasjonsproblemer og redd for å få ”jernteppe”. Erfaring sier at mange av disse elevene ikke møter til prøver eller andre aktiviteter i skolen. Prestasjonsangst opplever jeg er et daglig problem for mange elever, og kan utvikle en strek motvilje enkelte fag, at denne følelsen stenger for all læring.

2.8 Motivasjon og læring generelt

Jeg ser motivasjon i denne oppgaven i sammenheng mellom elever med lese å skrivevansker og minoritets elever med dårlige norskkunnskaper, fordi jeg ser det som grunnleggende for god læring at eleven forstår det de skal lese og lære om. PISA sin rapport for undersøkelse av norskfaget(2009) viser til at norske elever presterer dårlig når det gjelder lese å skriveferdigheter. Rapporten sier ikke noe om de to gruppene som nevnt innledningsvis. Ingen vet helt nøyaktig hvordan vi lærer, eller sagt på en annen

måte vi vet ikke med nøyaktig helt hva som skjer psykologisk eller fysiologisk når læring finner sted. Alle mennesker har sin egen unike måte å lære på. Likevel må vi regne med at all læring innebærer bestemte psykologiske og fysiologiske prosesser. Vi lærer ikke bare i skolen, læring skjer på alle arenaer og i alle livets situasjoner. Det er helst slik at vi kan ikke unngå å lære noe av de erfaringer og observasjoner en gjør Seljø(2001) funnet hos Skaalvik og Skaalvik(2007)

Grendstads (2008 s234), skriver om menneskesyn om læring, at hvert menneske bærer i seg enorme ressurser. Disse skal det gjennom undervisning og veiledning få hjelp til å frigjøre stadig mer av. Vi er vant til å tenke at intelligens handler om språk og matematikk. Hjerneforskning (UiB2009) viser at vi kan være intelligente på flere måter. Alle barn kan lære, men barn konsentrerer, bearbeider og husker ny og vanskelig informasjon på forskjellig måte. Hver hjerne er unik, derfor kan vi aldri finne en læringsmetode som er felles for alle. Til tross for det er det slik de fleste undervisningssystemer virker. I skolen vil vi hjelpe elevene å bruke sine sterke sider. Elevene skal med andre ord, få hjelp til å bruke sine evner og anlegg i læringsprosessen I skolen bruker vi ofte en deduktiv metode, det går ut på at en begynner med en forklaring, reglene, begrepene eller den generelle kunnskapen. Deretter konkretiseres kunnskapen gjennom eksemplifisering.

I skolen anbefales det å ta utgangspunkt i elevenes erfaringer, men ofte er ikke det mulig. Kunnskap om land de ikke har sett, og en fortid de ikke har opplevd, må derfor bli en formidling av begreper og prinsipper som ikke har rot i deres hverdags erfaringer. Barn lærer og utvikler seg i ulikt tempo, læring utenfor skolen tillater i stor grad ulikheter i tempo og utvikling. I praksis stiller skolen derimot krav om at elevene skal lære i samme tempo. Dette kommer til uttrykk i læreplanen, hvor det er foreskrevet på hvilket klassetrinn skal lære ulike kunnskaper og ferdigheter.(Skålvik og Skålvik). Motivasjon er en viktig faktor for det meste av det vi foretar oss, enten det er som idrettsutøvere, studenter eller i jobbsammenheng. Uten motivasjon blir det ingen god utvikling og læring. Det er mange forhold som skal virke sammen for en god læring, til eksempel, miljø, og da tenker jeg på lyder. Det er mange som må ha det stille og rolig for å kunne konsentrere seg, mens andre er mer fleksible. Når vi snakker om motivasjon for læring, er det mange elever som har en sterk egenmotivasjon og behøver derfor ikke ledelse og stimulans på samme måte som elever med svak motivasjon som trenger

kortsiktige mål, oppmuntring og ros. I en klasse finner vi alle disse variablene som er med på å gi oss utfordringer i skolehverdagen. Det må finnes rom for varierte arbeidsmåter, men skolehverdagen er ikke helt sånn enda. Det er mye mark som skal pløyas, men som lærer må jeg ta høyde for at det er sånn og prøve å legge til rette god læring i den grad det er mulig. Når jeg leser elevenes tekster møter jeg med en gang en god del av den forforståelsen jeg selv har om læring og metoder.

2.9 Induktiv og deduktiv undervisning

Induktiv og deduktiv metode brukes som begrep i undervisningssammenheng, men det er også et dekkende begrep som dekker noe av det samme som: deduktiv og induktive læringsprinsipper eller undervisningsprinsipper, deduktiv og induktiv læring, deduktiv og induktiv fremgangsmåter og deduktiv og induktiv metode. Dette kan tolkes på to måter i denne sammenheng, det som karkteriserer den induktive undervisningsmetoden, er en mer søkende arbeidsform, der eleven selv får selv finne fram til problemløsningen, eller prinsippene, som bygger på selvstendig arbeid, eller til at læreren veileder i varierende grad. Forskjellen ligger i: Induktiv undervisning, her har læreren den formeningen at kunnskap skal elevene selv ta tak i ofte ved å løse et problem. Dette prinsippet innebærer at læreren lar eleven oppleve, og løse flere oppgaver innen et bestemt område eller tema/emne. Det vil si at eleven skal forsøke å generalisere og formulere lover og regler eller prinsipper på bakgrunn av egne erfaringer. Det som karkteriserer induktiv e prinsipper er en mer søkende arbeidsform. Metoden er muligens mer tidkrevende fordi det ofte kan være at eleven ikke skjønner hva det går ut på. Den deduktive metoden er læreren som styrer undervisningen ved formulering av regel/forklaring og eksempler. Metoden kan virke mindre tidkrevende og innebærer muligheter for bygging av kognitive bruer gjennom verbal formidling. Den kan åpne for mekanisk læring uten forståelse elevene blir passive og reseptive. I mitt forsøk med å bruke konfluent pedagogikk Grendstad (2008) er det den induktive formen som i hovedtrekk blir brukt ved oppdaging og læring. Imsen (1998).

2.10 Kunst og kulturhistorie i undervisningen

Maleren Edgar Degas(1834-1917) har en gang sagt ” *å male er lett når du kan det, men svært vanskelig når du kan det*”. Slik fastslår den verdenskjente kunstneren at det er ingen motsetning mellom kunnskap, kreativitet og utøvelse, tvert i mot. Dette er et godt utgangspunkt for debatt om kunst og kulturfagenes plass i skolen og skolens rolle som kulturbærer og kulturutvikler. Den kulturelle skolesekken har forankring i (L97) og har som prosjekt å ”legge til rette for at elevene i grunnskolen lettere får tilgang til, gjøre seg kjent med og får et aktivt og positivt forhold til kunst og kulturuttrykk av alle slag” Udir.no (2006). Jeg er enig at kunst og kultur skal ha en sentral plass i skolen, jo før jo bedre fordi da har elevene med seg kunnskap om emnet fra grunnopplæringen, denne satsningen er med på å gjøre elevene fortrolig og kjent med ulike begreper og epoker innenfor kunst og kultur. Vår regjering har da sørget for å tilføre læreplanverket en ny prinsippdel hvor det understrekes at” For å utvikle kulturell kompetanse for deltakelse i et flerkulturelt samfunn skal opplæringen legge til rette for at elevene får kunnskap om ulike kulturer og erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer”(Udir.no)

Uten sosial og kulturell kompetanse kommer vi ikke langt i verken samfunnsliv eller arbeidsliv, eller i livet generelt. Jeg er opptatt av at skolen vår må bygge på et bredt kunnskapssyn, ikke på et rent instrumentalt syn på kunnskap. Skolen skal altså være en plass for både formidling og aktivitet. Forutsetningen er at skolen har kompetente lærere som kan inspirere, undervise og veilede elevene. Men skolen må også gi rom for og oppmuntre til at elevene både skal få muligheten til å skape noe selv, og oppleve den berikelse det er å møte ulike kunstnere og kunstformer.

Dagens unge viser stor interesse for kulturuttrykk som springer ut av musikk, drama, formgivning og tekstsapning. Ser vi på ungdoms bruk av internett er det en slående utvikling at de unge er aktive medskapere på nettet i stadig større grad, og ikke bare underholdningskonsumenter. Vi ser også hvordan skapende kulturaktiviteter bygger bruer og skaper gjensidig forståelse hos unge med ulike etnisk og kulturell bakgrunn. Dersom skolen greier å ta i bruk elevenes interesse for læring innenfor kunst og kultur, vil det både styrke elevenes læring og berike miljøet ved skolen. Jeg er opptatt av å bidra til at dette skjer, samtidig som vi ivaretar arbeidet i andre fag i skolen. Jeg mener

det er fullt mulig å oppnå begge deler, dersom vi holder fast at målet med skolen er læring og kunnskap og at elevene møter utfordringer som de kan mestre å lære av. Vi må komme vekk fra forestillingen om at det er en motsetning mellom kunnskap og kreativitet. Alle trenger grunnleggende ferdigheter for å utvikle seg faglig- uansett fag og aktivitet. Vi trenger en skole med mangfoldig læringsfellesskap, der skolen både utfordrer og spiller på lag med elevene.

Etter mitt syn er det viktig å også ha et langsiktig perspektiv på skolen som kunnskaps- og dannelsesinstitusjon når vi nå satser på å holde oppe trykket på arbeidet med kunst og kultur i det 13 årlige skoleløpet. La meg derfor nevne noe av det som har skjedd etter (Re2006) ble tatt i bruk: På oppdrag fra utdanningsdirektoratet og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen har førsteamanuensis Aud Berggraf Sæbø(2009) ved universitet i Stavanger gjennomført en casestudie av fire skoler med aktiv satsning på kunst og kultur i skolen. Sæbø viser til at denne satsningen på kunst og kultur kan skyldes en rekke faktorer eller suksesskriterier:

- Rektors bevisste evne og vilje til å satse bredt på kunst og kultur i opplæringen
- En bevisst satsning på høyt kvalifiserte lærere i alle estetiske fagene, også i dans, drama og digitale media/film
- Utvikling av modeller for flerfaglig og tverrfaglig undervisning gjennom temaorganisering av opplæringen som innarbeides i skolens årsplan og følges opp av lærerne i fellesskap
- Bevisst arbeid med grunnleggende ferdigheter i alle de estetiske fagene
- Bevisst satsning på kvalitet i tema- og prosjektarbeid som videreføres i presentasjoner, utstillinger og seneframføringer i skole- og nærmiljø
- Bevisst bruk av den kulturelle skolesekken som integreres i opplæringen
- Samarbeid med kulturskolen om opplæring, kompetanseheving og felles prosjekter.

Rapporten viser at de estetiske fagenes omfang og timetall, kompetansemål og status i læreplanen også er viktige forutsetninger for god opplæring i de estetiske fagene. (Udir.no2009)

Det å finne gode undervisningsmetoder krever mye refleksjon over egen undervisning men det er mange faktorer som spiller inn, som for eksempel skolens økonomi, lærers

kompetanse, lærers tolking av læreplanen, skolens ledelse, samarbeid mellom lærere, mellom lære og elver, mellom lærere og ledelse og mellom skole og foreldre.

Den pedagogiske plattformen skolen står for: Det vil si de lover og regler for opplæring som er bestemt i fra Kunnskapsdepartementet,(RF 2006). Elevenes habitus: kan forklares med den bakgrunn den enkelte elev har, og må taes hensyn til og vurderes i det pedagogiske arbeidet for undervisningen.

Historiebøkene oppfattes av eleven som lite spennende og kan ikke konkurrer med stoff de finner på internett. Kunst og kultur er en av mange knagger vi henger utdannelsen til interiør- og Utstillingsdesign på. Elevenes opplevelse av ”tung”

kunsthistorieundervisningen og manglende forståelse av viktigheten av emnet i eget yrke, gjør at mange elver ikke vektlegger dette som en del av opplæringen. Som yrkesutøver i dette faget må vi inneha kunnskap om ulike kunstarter, kulturer og de trender som hele tiden er i forandring i stadig raskere tempo. Interiørkonsulenter jobber i et serviseyrke der kundene er i fokus. Det handler om å samarbeide med kundene og innse deres ønsker og behov. De har faglige diskusjoner med oppdragsgiver, kolleger, leverandører og andre samarbeidspartnere. Innse samarbeidspartneres behov for veiledning og tjenester og komme fram til hensiktsmessige løsninger.

Læreplanene er det styrende dokument og brukes som utgangspunkt for å planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere undervisning og læring. Men læreplanenes utforming, gir rom for ulik tolkning og forskjeller mellom sentralt gitte læreplaner og lokale læreplaner, noe som muligens vil føre til ulik undervisning og læring i emnene kunst - og kulturhistorie, Hiim-Hippe(1998), som er spesielt viktig for mitt forsøk.

For å forstå sitt fag må man også forstå historien som knytter seg til det enkelte yrket, i dette tilfellet interiør- og utstillingsdesign. Problemstillingen omhandler metodisk læring om emnene kunst- og kultur i faget, for å forstå min bruk av ulike begrep, kan jeg forklare slik: I læreplan for Reform 94 brukes begrepet stillære og møbelkunst, dette begrepet er knyttet til læreboka Kirsten Røvig Håberg(1994) som ble brukt i den sammenheng.

I dag brukes boka til Gunnar Hjelde som bruker begrepet stillære, rom og møbelkunst fra 1850 til i dag Hjelde (1997).

(KL 2006): beskrives kunnskap om, kunst og kultur i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Forskjellen ligger i at Håberg og Hjelde forholder seg til et Europeisk perspektiv. Noe som fører til konsekvenser for utdanningen i dag og i fremtiden at lærebøkene ikke er oppdatert til å møte et flerkulturelt skolesamfunn. Og dette er spesielt viktig for min undersøkelse og undervisning i emnet kunst- og kultur. Heretter i oppgaven vil jeg bruke begrepet kunst og kultur.

Min oppfatning er at kunst og kulturhistorie er et spennende emne og som en elev sier det:” jeg må ha kunst rundt meg hele tiden for det gjør meg glad” som er viktig særlig i fagene interiør og utstillingsdesign De fleste eleven har søkt seg til denne linjen fordi dette er et fag med elementer som tradisjoner, kreativitet og opplevelse, det vil si et fag med hvor de skal jobbe praktiske, men virkeligheten fortøner seg annerledes. Det er blant annet mye teori i Kunst – og kulturhistorie, men kan læres med en mer praktisk metode, og det er dette som er hovedtema i denne oppgaven. Teori og praksis kan ikke ses på som separate emner, de hører sammen som en helhet og utfyller hverandre.. Teorien brukt til å illustrere en praktisk undervisningssituasjon vil gjøre emnet mer forståelig. Jeg velger å ta med to oppgaver som viser et bilde av problemstillinger i de ulike fagretningene som viser til noe av elevene må ta stilling til og kunne noe om:

Et eksempel nr.1

Interiøroppgave

Elevene får presentert en oppgave med følgende tekst:

Et godt voksent ektepar ønsker å flytte fra sin enebolig til en mindre leilighet. Leiligheten de har kjøpt er i et boligkompleks med funksstil, den har store vindusflater med godt lysinnfall. Leiligheten i dag består av materialer og innvendig tilbehør som ikke er i stil med husets tidsepoke, noe de nye eierne ønsker å gjøre noe med.

- De vil renovere gulv, vegger og tak
- Skifte ut kjøkkeninnredning til tidsriktig stil
- Skifte ut baderomsinnredning og fliser
- Dører i hele leiligheten Kunden ønsker kostnadsoverslag over renoveringen

Eksisterende røropplegg på kjøkken og bad skal ikke flyttes

Kunden ønsker 2 forslag til farger, materialer, kjøkken og baderomsinnredning

.

Vedlegg 1: leiligheten med målsatte tegninger

Vedlegg 2: bilder av eksisterende bolig

Du skal levere 2 plantegninger, 2 oppriss av selvvalgt vegg og 2 perspektivtegninger, alle tegningene skal fargelegges. I tillegg skal du levere en skriftlig begrunnelse for dine valg, og grundig beskrivelse av stilepoken og det som kjennetegnende denne.

Eksempel.2: Designoppgave

Du skal velge en kjent designer eller arkitekt, fra en selvvalgt epoke. Oppgaven skal lages som en PowerPoint presentasjon. Power Point presentasjonen skal inneholde bilder og tekst om materialer, og farger som kjennetegner denne designeren og epoken. Tenk helhet og gjennomføring av oppgaven(husk helhet og sammenheng, som for eksempel, (tekst, bilder og farger som hører til epoken)

Læreplanmål:

Stillære og møbelkunst

Bli kjent med ulike arkitektur

Innhente informasjon fra lærebøker og internett

Presentasjon og kommunikasjon gjennom bruk av digitalt verktøy

Definere ulike trender for epoken du velger.

Når eleven får en oppgave stilles det mange krav til gjennomføring og bruk av mange sanser som jeg vil samle under et begrep som heter: persepsjon persepsjon blir gjerne definert som det å oppfatte omverdenen gjennom sansene, eller det å innhente informasjon fra omgivelsene ved hjelp av sansene. det uttrykket vi bruker i de prosesser som formidler sanseintrykk via nervesystemet og hjerneaktiviteten til tolkende opplevelse, som syn og hørsel. Pedagogisk ordbok (2003 s 189) Persepsjon er den prosessen mennesker er i når de velger ut, organiserer og tolker stimuli, slik at opplevelsen av omverdenen blir mest mulig akseptabel og helstøpt. Hva som aksepteres

er individuelt og basert på faktorer slik som skjema, motivasjon og biologisk opphavet stimulus er ethvert inntrykk som treffer våre sanser. Kvalitet og innhold i de stimuli vi mottar utenfra kan ikke alene danne og forklare inntrykk vi har av oss selv og vår virkelighet. Inntrykket eller perseptet er farget av noe som virker innenfra. Det er de kunnskaper, erfaringer og forestillinger vi allerede har, som utgjør den første forutsetningen for at vi overhode skal "se" noe som gir mening. Da snakker vi om skjema, følelser, motivasjon, holdninger, forventninger, kunnskap, selvbilde osv. felles for disse faktorene er at de har noe å gjøre med det vi har opplevd tidligere. I tillegg kan situasjonen eller konteksten også påvirke persepsjonen Med stimuli menes: "Ethvert inntrykk som treffer våre syns, hørsel, smaks, lukte, følelses og bevegelsessanser. Mohn (2004). Den delen av tolkningsprosessen som har å gjøre med organiseringen av innpulsene, går i praksis ut på at hjernen vil prøve å finne en sammenheng mellom sanseintrykkene som hjernen tar i mot. Ved bruk av all tilgjengelig informasjon menes, erfaringer, kunnskap, intuisjon og ytre innpulser, vil hjernen prøve å ordne inntrykkene og knytte de delene sammen til en meningsfull enhet. Læren om dette blir kalt for gestalt- teoretisk psykologisk retning som legger vekt på at vi oppfatter helheter og reagerer som en enhet. Sansning: den prosess der stimuli oppdages, responderes på av sanseorganene og "oversettes til elektriske nerveimpulser som sendes til hjernen. Persepsjon: fortolkningen av sansestimulering slik at den gir mening, består av 5 sanser:

- Syn
- Hørsel
- Lukt
- Smak
- Berøring (smerte, temperatur)

I mitt forsøk handler det om "å lære er å oppdage" Grendstad(2008) bruker begreper som sansning og følelser i oppdagingsprosessen. det å bli en god yrkesutøver i faget interiør og utstillingsdesign, må man kunne kjenne til å bruke persepsjon aktivt i utdanningen og i yrkessammenheng. Dette kan kalles for et verktøy vi ikke kan unngå bruke for alle utsettes for Sanseopplevelser og kan ikke utelukkes verken i undervisningen eller i yrkeslivet.

3. Undervisningsteorier

I mine studier ved Høgskolen i Akershus har jeg vært gjennom mye litteratur om læring og læringsmetoder, bl.a. Nils Magnar Grendstad(2008) og konfluentpedagogikk, Hans Georg Gadamer (1991) filosofi om å bygge ny forståelse på den forståelsen du allerede har og Pierre Bourdieu(1996) med sine studier i oppvekst og bakgrunn(habitus), som også har en spennende innfallsvinkel til en forskning om læring og innlæring. Dette var med på å gi meg en ny forståelse av hvordan jeg kunne prøve ut en metode som hittil hadde prøvd litt på uten å være bevisst på at oppdagingsmetoden var et begrep innen pedagogikken som het konfluentpedagogikk, som gikk ut prinsipper og praktiske arbeidsmåter. Men i følge Gadamer finnes det ingen metode som fører til sannheten, for Gadamer har ”tradisjonen” stor betydning, og det er naturlig at den preger våre holdninger, verdier og vårt levesett. Vårt kulturelle oppvekstmiljø er på en alle annen måte en del av oss og representere det Gadamer kaller ”forforståelse” eller ”fordommer”. I denne sammenheng hefter det ikke noe negativt ved uttrykket fordom. Vår forståelse vil alltid ta utgangspunkt i den historien som er vår.

”Vår tradisjon blir vår referanseramme” Gulddal og Møller(1999:9-45). Kan forklares med at vi har en forståelse av det levde liv og som blir vår referanseramme. Gadamer er opptatt av ”estetisk erfaring” og mener at estetisk erfaring kan forstås som et ”spill”. Gadamers spillteori kommer tydelig fram når han kobler det til skuespillet. Skuespillet har sin tekst som skuespilleren tolker og fremfører. Det er jeg som blir skuespilleren her, jeg skal tolke de tekster og fremføre dem for leseren av denne oppgaven.

I denne oppgaven har jeg prøvd ut en undervisningsmetode med 30 elever, på bakgrunn i Nils Magnar Grendstads arbeider om ”Læring er å oppdage” som bygger på konfluent pedagogikk, hvor både det følelsemessige, intellektuelle og psykomotoriske aspekter i læringsprosessen er integrert. Dette innebærer bl.a. at elevene, samtidig med den intellektuelle og fysiske aktiviteten i læring av fag og ferdigheter, også skal få kontakt med og lære å kjenne på de følelser og kroppsreaksjoner som stoffet og arbeidet med det, vekker i dem Grendstad (2008)

3.1 Konfluent en undervisningsmetode

Prinsipper og praktiske arbeidsmåter i konfluent pedagogikk, som går ut på at eleven selv skal oppdage, lære, finne mening og lære eleven å lære Grendstad(2008)

I denne forskningen måtte jeg se på undervisningen som en helhet, med det menes at jeg også måtte se på lærebøkene som ble brukt i undervisningen og la elevene prøve ut sin egen måte å lage et læringsverktøy ut ifra de forutsetninger og evner som passet for den enkelte. Til å analysere læreboken har jeg brukt Tove Bergs ”Studiebok til Norsk i Yrkesfag” for å finne forståelseskategorier som passer opp mot min problemstilling. Som jeg igjen vil bruke sammen med Grendstad og Gadammers filosofi om læring og metoder.

Jeg vil også ta med en del av kompetansemålene i læreplan i interiør og utstillingsdesign, for å underbygge viktigheten av den kulturelle opplæringen. Som i følge Øystein Djupedal og regjeringens strategiplan av 27-06-07, sitat ”med kunst og kultur integrert i opplæringen får barn og unge en verdifull ballast i vider utdanning og deltagelse i samfunnet”(KD2007)

3.2 Nils Magnar Grendstad

Nils Magnar Grendstad (1930-1993) som er pedagog og hadde Ph. D-grad i konfluentpedagogikk fra USA. Han har vært en av de store pådriverne av konfluentpedagogikk i Norge og har skrevet flere bøker om metoden. Blant annet boken ”Å lære er å oppdage”, men pioneren bak konfluentpedagogikken var amerikaneren Georg. I. Brown. Han arbeidet med å utvikle undervisningsmetoder i konfluentpedagogikk.. I sin begrunnelse for at disse metodene er nødvendige, viser Brown til den historiske utviklingen. Historien forteller oss at mennesket i sin søken etter forklaringer på sin eksistens, har vekslet mellom et rasjonelt og et irrasjonelt menneskesyn. I følge Brown er det viktig å ta hensyn til både fornuft og følelser hos elevene og om mulig integrere dette i undervisningen. Mennesket er satt sammen av begge elementene, og all undervisning bør bygge på dette menneskesyn syn, sier han.(Men sitatet er funnet hos Braute).

Grendstad bruker uttrykket ”Å lære er å oppdage” som opprinnelig stammer fra Fredrik S. Perls, som var en av grunnleggerne av gestaltterapi. Oppdagelsen av læring sier Perls står i en integrert sammenheng med det å vokse og modnes som menneske. Det er ikke nok å lære om verden jeg lever, men også nødvendig å lære om og oppdage meg selv og hvilket forhold jeg står i både til stoffet jeg lærer, (bli seg selv bevisst) og mitt forhold til andre mennesker og verden omkring meg. Å oppdage innebærer at jeg oppdager meningen med det jeg gjør” Perls (1969 s25), funnet hos Grendstad(2008). Konfluent betyr sammenflytende, eller, fritt oversatt, å bringe sammen til en helhet (av latin con=sammen og fluere=flyte). Konfluent pedagogikk står for en arbeidsmetode hvor alle prosesser i undervisningen, læring og veiledning skal flyte sammen mot samme mål. De konfluent metodenes styrke er nettopp de muligheter de gir til å forene tanker, følelser og ytre adferd i læringen, noe de tradisjonelle metodene ikke gir samme mulighetene for.

Når jeg snakker om tradisjonelle undervisningsmetoder, mener jeg tavleundervisning og lesning, eller ”pugging” som elevene kaller det. Jeg mener derfor at konfluentpedagogisk tilnærming er godt egnet til bruk i undervisningen og oppdragelsen rettet mot en helhetlig utvikling av mennesket. Helhetlig utvikling oppnås ved at både intellektet og følelser hos elevene blir involvert på samme tid. I første rekke gjelder dette det intellektuelle, de emosjonelle og psykomotoriske aspekter. Skal disse prosessene samlet flyte mot samme mål, er det svært viktig for meg som pedagog å kunne lede disse prosessene slik at de virker sammen. Ut fra disse synspunkter er konfluent pedagogikk av og til kalt helhetspedagogikk.

3.3 Oppdagingsmetoden til Grendstad

Grendstad skriver at oppdagingsmetoden er ikke noe nytt. Oppdagelsesaspektet som læringsmetode er gammel og den blir mer og mer anerkjent. Denne metoden har vært brukt av blant annet Rudolf Steiner og Maria Montessorri som er sterke tilhengere av denne pedagogikken, som legger vekt på intellektuell aktivitet som resonering, analysering og trekke logiske slutninger. Oppdagingsmetoden har også gjort seg gjeldende innen realfagene. Ausubel og Robinson (1969,s.481)(Grendstad 2008) sier om oppdagingsmetoden: ” dens vesentlige kjennetegn er at det stoff som skal læres ikke er presentert i sin endelige form til eleven, men presentert slik at han/ hun må organisere eller transformere det på en eller annen måte før han /hun kan inkorporer det i sin kognitive struktur.

Stoffet skal helst presenteres slik at eleven kjenner seg utfordret og til det motiveres til selv å arbeide for å finne løsningene. Gjennom denne arbeidsmåten aktiverer man elevene sterkere enn ved resepsjonsmetoden. Grendstad sier at en dypere hensikt med dette er imidlertid at stoffet gjennom denne aktivitet og dette engasjement hos eleven skal læres bedre. Arbeidsmåten vil også lette overføringen til nye situasjoner. Sentralt hos mange er videre at elevene gjennom denne arbeidsmåten skal finne stoff og arbeide mer relevant og meningsfullt.

Grendstad sier videre i sin bok ”Læring er å oppdage” og at oppdagingsmetoden legger også vekt på å lære elevene en bestemt måte å møte stoffet og problemene på. Det er med andre ord viktig å lære eleven å lære, eller lære dem problemløsningsmetoden. Begrepet oppdaging vil i noen grad få sin betydning etter hva en er ute etter å oppdage. Han sier videre at oppdaging er en aktiv prosess; jeg leter, søker, systematiserer, omstrukturerer, trekker fra og legger til og prøver om igjen til jeg finner en løsning eller for å oppdage den røde tråden i eksemplene som gis, i det stoffet som presenteres. Grendstad skriver også videre at konfluent pedagogikk representerer en undervisningsmetode hvor følelsemessige, intellektuelle og psykomotoriske aspekter i lærings- og undervisningsprosessen er integrert. Dette innebærer blant annet at eleven, samtidig med den intellektuelle og fysiske aktivitet i læring av fag og ferdigheter, også skal få kontakt med og lære å kjenne de følelser og kroppsreaksjoner som stoffet og

arbeidet med det, vekker i den enkelte elev. Vi kan også si at dette prinsippet innebærer en integrering av faglig undervisning av og personlig omsorg for elevene. (Grendstad2008).

3.4 Grendstad menneskesyn i konfluentpedagogikken

Konfluent undervisning ser hvert menneske som noe særegent. Etter hvert som mennesket modnes, vil det i større grad være i stand til å ta ansvar for seg selv og sine handlinger. Hvert menneske bærer i seg enorme ressurser. Disse skal gjennom undervisning og veiledning få hjelp til å frigjøre stadig mer av og bruke til det beste for seg selv, og sine medmennesker og det samfunn vi lever i. Blant annet fordi hvert menneske er noe ganske særegent kan det også på sin særegne måte bidra til fellesskapet. Hvert menneske skal møtes med respekt og gis mulighet for utvikle seg og sin særegenhet.

3.5 Grendstads ”lære er å oppdage”

Konfluent pedagogikk bygger på prinsippet: ”Å lære er å oppdage” Å oppdage er helt ut subjektiv prosess. Det er bare jeg som kan oppdage for meg. Andre kan peke på ting, vise meg ting eller gjøre meg oppmerksom på de forhold de mener er viktige for meg. Men de kan ikke oppdage det for meg. Det er det bare jeg som kan gjøre. Dette prinsippet vil i høy grad prege tilretteleggingen av undervisningen og veiledningssituasjonen. Erfaringslære er et begrep som brukes ofte som betegnelse på de læringssituasjoner hvor prinsippet å lære er oppdage står i sentrum.

3.6 Prosessorientering i konfluentpedagogikk

Dette innebærer på den ene siden vektlegging på det som er kaldt prosessstimulerende informasjon. På den andre siden må vi være opptatt av at eleven skal lære hvordan de lærer (Mentallæring) det vil si, av hvordan de bærer seg ad, og hva som foregår underveis mot det mål de sikter mot. Gjennom slik læring vil de også kunne lære å ”justere retningen” i sin egen læring. De vil også, etter hvert bli mer våken for faktorer som virker inn i prosessen slik bli stadig bedre kunne velge hva de ønsker skal kunne virke inn på dem og hva som ikke virker.

3.7 Konfluentpedagogikk - en meningsorientert pedagogikk?

Konfluent pedagogikk er meningsorientert pedagogikk. Dette betyr å legge uttrykkelig vekt på at elever og lærer skal oppleve undervisningen meningsfull. Elevene skal kunne tilegne seg god faglig kunnskap. Det innebærer også at elevene skal kunne se at stoffet de lærer angår dem, og det de arbeider med på skolen har en sammenheng med det som ellers er av betydning for dem i livet. Det kan prinsippielt være meninger i det stoffet eleven arbeider med, uten at eleven oppdager den. Uten denne oppdagelsen vil det hele bli meningsløst, uansett hvor mye andre måtte understreke at det er meningsfullt. I konfluent pedagogikk tar man sikte for at elevene mest mulig skal gripe fatt i meningen som måtte være der for dem. Slik hjelper en også elevene til å se stoffet fra ulike synspunkter og i ulike situasjoner.

3.8 Inkluderende undervisning og språkbruk i konfluentpedagogikken

Grendstad mener at konfluent undervisning er inkluderende undervisning både faglig og sosialt. Med det menes at undervisningen og arbeidet i klassen som helhet legges slik opp at alle opplever at de får til noe og opplever at de kan bidra med også betyr noe for andre. Derfor vektlegges åpne oppgaver og spørsmål og det virker sosialt inkluderende. Denne arbeidsmåten fører erfaringsmessig til større meningsopplevelse enn i situasjoner med lukkede oppgaveformuleringer vektlegges..

Grendstad skriver videre også at det skal legges vekt på språkformuleringer som gir klart uttrykk for hvem den ansvarlige er og hva det dreier seg om. Elevene bør oppmuntres til å bruke jeg form for å styrke identitetsfølelsen og selvstendighetsfølelsen. Han mener i tillegg at dette er med på gjøre eleven ansvarsbevisst overfor stoffet. "Gjennom "jeg" formen mener han også at dette vil hjelpe til å komme i bedre kontakt med hva en selv står for og får derved hjelp til klargjøring av egne standpunkter, holdninger og følelser. Dette vil også være med på å skape et eierforhold til de oppgavene elevene til enhver tid jobber med." Grendstad (2008.s.234-242)

3.9 Individrett og samfunnsrettet pedagogikk

Konfluent pedagogikk sikter mot å hjelpe den enkelte elev til optimal helhetsutvikling og vekst. I dette ligger også oppdragelse til ansvar for seg selv og for andre både i mindre og i global sammenheng. Grendstad (2008 s 240)

3.10 Hans Georg Gadamer

Jeg har brukt den hermeneutiske filosofi som han forklarer med det han betegner som "forståelsens sirkel" til analyse av elevtekstene. Hermeneutikk er en filosofisk disiplin/vitenskapsteori som undersøker og forklarer fortolkningen og forståelsen. Den forsøker å gjøre rede for evnen til riktig forståelse og fortolkning. Hermeneutikken kan føres tilbake til Aristoteles (Gresk filosof 384-322) og kan trekke en utviklingslinje opp gjennom historien fram til Hans-Georg Gadamer (2003) som anses som nyhermeneutikkens "far". Men Friedrich Schleiermacher (1768 – 1834) ansees som hovedperson bak utviklingen av den moderne hermeneutikken. Hele tiden fortolker vi fenomener av enhver art, tekster, kunstverk, bilder, medmennesker, deres meninger og handlinger. Hermeneutikk kan kanskje gi meg noen svar på dette.

Ordet hermeneutikk stammer fra det greske ordet hermeneutikk som betyr språklig artikulering eller uttrykk. I moderne betydning kan det forklares som fortolkningskunst. Denne moderne bruk av ordet oppstår første gang i det 17. århundre Gadamer utvidet begrepet fra å omhandle fortolkning av tekster til å omfatte alminnelige, dagligdags samtaler for å forstå andres meninger. En avisartikkel gjøres til gjenstand for hermeneutisk arbeid. Senere filosofer har tatt opp igjen og videreutviklet hermeneutikken og den er blitt viet ny interesse og oppmerksomhet. Prinsippet om at enkelte deler forstås ut i fra en helhet som de inngår i, mens helheten igjen forstås ut i fra nye deler som blir tilført. Ut i fra dette oppsto den såkalte hermeneutiske sirkel. Den gjør spørsmålet om mening til et spørsmål om den sammenheng de enkelte elementene danner.

Det skal andre metoder, begreper og teorier til for å studere menneskelig handling, sosialt liv og kultur enn å kartlegge naturen. Hans-Georg Gadamer (2003) utviklet

teorien videre og går enda dypere inn i sin problematisering av forståelse. Han brakte inn den humanistiske tankegangen som sier at det finnes en vitenskap som ikke er strengt metodisk og som har avstand fra naturvitenskapene. Den er empirisk dvs. den bygger på erfaring; det som understøttes av eller grunner seg på erfaring. Forståelse er et sentralt begrep.

For å forstå og tolke andres meninger, må vi ha en felles forståelse, også i denne sammenhengen kalt fordommer, som f.eks. språk og kultur. Mennesket fødes inn i en verden av tradisjoner og betydninger som det selv ikke har herredømme over og som det ikke kan velge bort. Dette preger menneskets tenking og forståelse. Fordommer har en annen betydning enn det vi vanligvis legger i begrepet. Fordommer er noe vi allerede vet. Vi kan ikke helt sette de ut av spill, men heller ikke nødvendigvis godta dem som de er. Ny viten og ny kunnskap vil kunne endre fordommene og gi oss ny forforståelse. Gjennom en slik prosess blir vi bevisst våre fordommer og settes derved i stand til å skjelne mellom de hemmende fordommene og de produktive fordommene.

Dialogen er som selve grunnformen i den menneskelige eksistensen i utvidet betydning. Når oppgaven er å forstå, tolke, finne ut av mening og hensikt kan det være naturlig å bruke ”Den hermeneutiske sirkel bygge ny forståelse på førforståelse” Den prosessen som veksler mellom å se helheter og studere enkelte deler og igjen å forstå en ny helhet kan la seg gjennomføre etter modell av den hermeneutiske sirkel.

Figur nr.1 Gadamer's hermeneutiske sirkel

Den hermeneutiske sirkel forklares slik:

En justering til den hermeneutiske spiral; sirkel går stadig rundt tilbake til utgangspunktet, mens en spiral kan oppfattes som en vekstmodell hvor vi stadig kan tilføye nye deler til ny helhet og forforståelse. Når oppgaven er å forstå, tolke, finne ut av mening og hensikt, kan det være naturlig å bruke "Den hermeneutiske sirkel". Den prosessen som veksler mellom å se helheter og studere enkelte deler og igjen å forstå en ny helhet kan la seg gjennomføre etter modell av den hermeneutiske sirkel.

Gulddal (1999:9-45)

3.4 Pierre Bourdieus analyser av menneskelig handling

I min oppgave er hensikten å prøve ut en konfluent metode i undervisningen, etter mange overveielser kom jeg til at for å forstå bedre det jeg undersøker trengte jeg å støtte meg til Bourdieus filosofi om menneskets bakgrunn og deltagelse i samfunnet. Jeg har arbeidet med hans filosofi i de tre første oppgavene i mastestudiet, og ser at det kan ha en stor betydning i min analyse av elevtekstene og hva elevene sier meg gjennom dem.

Pierre Bourdieu var en fransk sosiolog og filosof. Han levde fra 1930 til 2002. Han var født og oppvokst på landsbygda i Frankrike. Hans "folkelige" bakgrunn har satt sitt preg på hans samfunnssyn og dermed hans forskning og teoribygging. Bourdieu har vært opptatt av å beskrive den sosiale og kulturelle betydningen for utviklingen i bl.a. utdanningssystemet. Bourdieu viser hvordan den sosiale bakgrunnen kan påvirke yrkesvalg. Han var opptatt av forholdet mellom individer og sosiale systemer, og hvordan kultur og utdanning er med på å opprettholde klassesamfunnet og gir grunnlag for en viss grad av reproduksjon. Jeg har støttet meg til analyser gjort av oversetterne av disse verkene. Som sekundærkilde har jeg brukt Annelise Høstmark Tarrou (1978)sine oversettelser og tolkninger av Bourdieu..

Sosiologen studerer mennesket i relasjon til samfunnet. Sosiologen studerer ytre observasjoner av handlende mennesker i samfunnsmessige nettverk og mellommenneskelige relasjoner. I motsetning til psykologen som søker å trenge inn bak menneskets atferdsformer og søker å forstå handling ut i fra enkeltmenneskets

ståsted. Med strukturer mener Bourdieu ulike typer institusjoner som et menneske er en del av og hvor mennesket lærer sine tanke- og handlemåter. Eks. kan være familie, utdanningssystem. Han kaller det også samfunnsmaskineriet ("det sosiale systemet")

Pierre Bourdieu har selv beskrevet det han mener er kjernen i sitt arbeid som en vitenskaps filosofi som er relasjonell. Dvs. at menneskene utvikler seg i et samspill, innbyrdes forhold til hverandre. Han anser relasjonene som grunnleggende mellom de menneskene som er i det sosiale feltet. I tillegg mener han det også er samspill mellom andre forhold i feltet. Feltbegrepet vil jeg beskrive senere. Han legger til grunn for sin analyse dels de potensielle mulighetene som ligger iboende i menneskene selv og dels de strukturene i de situasjonene som menneskene handler innenfor. Hans teori er konsentrert om noen få fundamentale begreper; sosial og kulturell kapital, habitus og felt. Menneskene, aktørene i dette kaller han agenter. Feltet er den sosiale strukturen som menneskene opptrer i. Den sosiale strukturen og agentene spiller sammen og kan ikke sees atskilt fra hverandre (relasjonell). De tre delene som samhandler kaller han praksis. Hansen (1999:55)

3.5 beskrivelse av Bourdieus begreper

Sosial kapital; Sosial kapital omfatter kontakter og forbindelser, slekt venner og bekjente. Det omfatter også f.eks. mors og fars yrker. For mange har den sosiale kapitalen stor betydning for hva slags utdanning man velger. Sosial kapital har å gjøre med det sosiale nettverket mennesker befinner seg i. Den har sin forankring i menneskelige relasjoner og i personer.

Habitus; Habitus er det som preger mennesket, sammensatt system av tanker, følelser og handlinger. Det er de vanene aktøren har med seg og kan beskriver hvordan en bestemt praksis kan reproduseres, bestemte praksisformer kan videreføres gjennom handling. Habitus utgjør den systematiseringen av disposisjoner som hver enkelt har med seg av måter å reagere på, tankemessige vaner og følelsesmessige vaner. Det utgjør hele menneskets integritet som det har med seg av kulturell kapital fra det miljøet det er vokst opp i. Habitus er avgjørende for hvordan mennesket handler, tenker, oppfatter omgivelsene og vurderer innenfor gitte sammenhenger. Bourdieu hevder at habitusbegrepet har et moment av irreversibilitet i seg, at det som skjedd tidlig i livet

setter større spor enn det som skjer senere. Den tidlige barndom legger et grunnlag for hvordan vi senere i livet kan tilegne oss andre former for habitus. Dermed sier han at mennesket kan endre sin habitus og sin praksis ut fra indre eller ytre påvirkninger.

Agenter; De menneskene som er deltakere i feltet.. Deltakerne har en historie og bakgrunn, de er disponert for å oppføre seg og handle på bestemte måter i gitte praksissammenhenger. De har med seg sin habitus. Disse agentene kan påvirke andre agenter i feltet gjennom samhandling med disse.

Praksis; Den sosiale verden og den enkelte aktør lar seg ikke atskille. Derfor danner de tre begrepene kapital, habitus og felt en helhet, praksis. Det innebærer en fremheving av at det er i de mange ulike praksisene teorien om verden blir skapt. Den som ikke er oppmerksom på dette er prisgitt de teoriene andre har skapt. Den som klarer å reflektere over sine egne praksisbindinger kan bli i stand til å klargjøre hvilke handlingsalternativer som finnes. Det er i denne klargjøringen at man kan finne et samlende perspektiv på den praksisteorien som former seg. Praksisen en deltar i må oppleves som meningsfull og godtas av de som deltar i den. Hansen (1999:56 ff.)

I tillegg til disse begrepene opererer Bourdieu med ”symbolsk vold”. Med symbolsk vold tenker han at det er strukturer og mennesker som har gjort sine tanker gjeldende som påvirker andres tanker og holdninger, som er en slags toneangivende for hva man skal tro og tenke. Dette avspeiler og uttrykker "herskende" styrkeforhold i samfunnet, som f.eks. politisk, den ideologi som er dominerende, innenfor religiøse trosretninger og innenfor utsanningssystemet.

Innenfor skolesystemet er det et likhetsprinsipp. Alle skal ha en lik mulighet for opplæring. Elevene utsettes for et pedagogisk arbeid, en undervisning som har som mål å tilføre en bestemt kultur. Den pedagogikken som elevene utsettes for er bestemt av det politiske systemet (KD2006) I vårt samfunn har utdanningssystemet stor plass. Den kulturelle kapitalen en person har med seg har betydning for videre utdanning og yrkesvalg. Den består av det sosiale nettverket man har som familie og venner som er viktige for sosialiseringen og er en del av en sosiale og kulturelle kapitalen. Vi fødes og vokser opp i ulike miljøer som har ulike sosiale og kulturelle strukturer.(Sandem2006)

3.6 Kunnskaper og ferdigheter

Når vi lærer møter vi ikke med blanke ark. Vi har med oss en mengde informasjon og ferdigheter som påvirker læring på alle områder. For oss som lærer, er det også avgjørende å ha bevissthet om at den nye informasjonen er knyttet til det vi allerede kan. Nøkkelen til å få til en meningsfylt læring ligger imidlertid ikke i bare i aha opplevelsen som følger en slik erkjennelse, men i gjentatt praktisering av kunnskaper og ferdigheter. Disse kunnskaper og ferdigheter danner igjen grunnlaget for mer kreativ tankeprosesser og ytelser. En lærer som vil fremme kreative tankeprosesser bør gi sine elever muligheter til å videreutvikle spesielle evner og la dem få muligheter til å prøve dem ut i nye og uvante situasjoner. Det innebærer at vi må oppmuntre elever med spesielle talenter og ferdigheter til å eksperimentere og ta sjanser.

3.7 Bruk av visualisering

Det heter at 1 bilde sier mer enn 1000 ord. Bildet som påvirkningsmiddel er brukt og er sentral i dagens reklame og markedsføring. Bruk av fantasireiser og visualiseringer er et god metode i undervisningen, fordi det påvirker prestasjonen og følelsene våre. (Grendstad s101) Det er en kreativ og skapende prosess, der vi ser oss selv i en situasjon vi ønsker å mestre. Vi prøver å skape historien så livaktig som mulig i fantasibildet. Dette betyr at vi skaper et visuelt bilde av situasjonen og bringer inn følelser og opplevelser. Elevene bringer med seg sine erfaringer og ulike opplevelser som gjør at de vil ha ulike oppfatninger av det de ser, og derfor vil de også ha ulike opplevelser og følelser i en slik prosess. Elevene som utdanner seg til interiør eller utstillingsdesignere må i mange tilfeller bruke visualiseringen som virkemidler, gjennom å vise til ulike tegne og fargeforslag i et oppdrag, fordi de jobber i starten av et prosjekt ovenfor kundene. De må kunne legge forslagene fram på en måte som gjør at kunden kan tenke seg hvordan det ferdige produktet blir.

3.8 Motivasjon og refleksjon

Hva er motivasjon? Motivasjon er ”det som setter handlinger i gang”. Den kraften som gjør at vi føler at vi må gjøre noe eller har lyst til å gjøre noe kan kalles motivasjon. Mennesket er i utgangspunktet frie til selv å bestemme hva de vil gjøre. Vi er aktive og kan påvirke våre omgivelser. Umotiverte elever vil verken trives eller prestere opp mot

sitt beste i skolen. Skolen har et stort ansvar i forhold til å fremme og opprettholde elevenes motivasjon.

Vi kan skille mellom ulike typer motivasjon, så som handlinger som er utfordrende, morsomme eller interessante er indre motiverte. Men noen ganger er det krav fra de rundt oss eller indre press som driver oss, og dette kalles ytre motiverte handlinger. Elevene kan ha ulike motiver for sin innsats i skolearbeidet i sammenhenger der det gjelder å prestere, slik det ofte gjør i skolen, kan vi snakke om to motiver som gjør seg gjeldene hos elevene. Motivet for å oppnå suksess (tilnærmelse) og motivet for å unngå fiasko (unngåelse). Disse motivene får også følger for hva slags mål elevene setter seg i skolen. Noen elever har som målsetting å vise for andre hvor flinke de er, mens andre er mer opptatt av å unngå å komme til kort. Motivasjon er viktig for elevenes personlige utvikling og kan bidra å belyse hvordan de tar til seg samfunnets regler og normer.

Einar M Skaalvik og Sidsel Skaalvik(2007) har gjort forskning rundt motivasjonsproblemet, som gir oss god innsikt i hva som står sentralt i motivasjonsforskningen. De trekker fram selvakseptering som et sentralt begrep og konkluderer med at elevene må få muligheten til å ha mestringsopplevelse.

Slike opplevelser vil gjøre at de får tiltro til seg selv, og dermed kraft til å interessere seg for noe, og ta fatt på utfordringer og dermed bli kreative. Når vi snakker om mestring så forutsetter man implisitt en ramme som er gitt. Den består på den ene siden av de kunnskaps-, ferdighets- eller holdningsmål som er definert på forhånd og på den andre siden av elevenes status ovenfor disse målene, det vil si av hans/hennes utgangspunkt før læringsaktiviteten. Denne status er et resultat av elevenes læringsopplevelser, av de kunnskapene, ferdighetene, holdningene som han/hun inntil da har tilegnet seg, av hele den personlige historien som er knyttet til skole, familie og samfunn generelt. Mestring vil si at elevene oppnådde målene gjennom læringsaktiviteten, at han/hun greide å forandre sin status og opplevde selv denne prosessen som vellykket. I dag er det mer vanlig at motivasjonsteoretikere ser motivasjon som en situasjonsbestemt tilstand som påvirkes av verdier, erfaringer, selvvurdering og forventninger. Elevenes miljø og tilrettelegging av lærings situasjonene har av den grunn stor betydning for elevenes motivasjon. Vi som lærere har derfor mulighet til å påvirke elevenes motivasjon. Skaalvik og Skaalvik (2007).

Refleksjon kommer fra latin(re-flection) og betyr å vende ”tilbake” vi reflekterer nå vi tenker tilbake på noe som har hendt eller noe som er sagt. Det å reflektere handler om å

stille spørsmål til egen praksis, å forutsette muligheter for endring og utvikling. Det innebærer å se like mye framover som bakover Postholm(2007). Reflektere er ikke et ukjent begrep for meg som voksen, jeg må reflektere over undervisningen, metodene, elevenes læreforutsetninger osv. det vanskelige er om elever på Vg2 trinnet er bevisst på hva refleksjon er?

3.8 Selvoppfatning

Selvoppfatning er en felles betegnelse på alt vi vet, tror og føler om oss selv Rosenberg 1979 funnet hos Skaalvik og Skaalvik(2007) ”Selvoppfatning, inkludert forventninger om mestring av bestemte aktiviteter, har også stor betydning for motivasjon.

Selvoppfatning kan brukes i ulike aspekter og kan brukes i ulike betydninger. Begrepet kan derfor forstås som en fellesbetegnelse på ulike aspekter ved en persons oppfatninger, vurderinger og forventninger i forhold til seg selv. Som eksempel kan nevnes at en person kan ha oppfatning av seg selv som skoleelev, kamerat, idrettsmann eller av sine lese og skrive kunnskaper, tegne eller synge. Noen av disse oppfatningene knytter seg til prestasjoner og forventninger om framtidige prestasjoner. Dagens ungdom er også svært utsatt når det gjelder selvoppfatning om eget utseende, reklamens makt er stor når det gjelder fysisk selvoppfatning som kropp, utseende og moteriktige klær.

De har en sosial selvoppfatning i forhold til popularitet og evnen til å omgås andre, de har selvoppfatning i forhold til intellektuelle og akademiske (oppfatning av eget evnenivå og prestasjonsnivå i skolen). Emosjonell selvoppfatning (angst, sinne, glede eller tilfredshet moralsk og adferdsmessig selvoppfatning)”.

”Moralsk eller adferdsmessig selvoppfatning(spørsmål om en ser seg selv som en som følger vanlige normer, oppfører seg pent eller er til å stole på). Det er utvilsomt viktig å holde fast på at både selvoppfatning og motivasjon er et resultat av erfaringer.

Selvoppfatning og motivasjon er med andre ord noe vi lærer, også i skolen. Men dernest utgjør selvoppfatning og motivasjon viktige betingelser for ny læring” Skaalvik og Skaalvik (2007).

4. Forskningstilnærming og metode

I dette kapittelet ønsker jeg å presentere min forskningstilnærming og metodevalg. er en innsamling av data har jeg gjort på flere måter, gjennom litteraturfordypning, gjennom samtaler med elevene, elevenes tekster, aksjonsforskning, kvalitativ metode og kvantitativ metode i forsøket Kvale(2005) og forståelseskategorier hentet fra Gadamer(2003), Grendstad(2009) til lærebokanalyse og jeg vil knytte dette sammen i drøftingen med Bourdieus(1995) filosofi om elevenes habitus.

For å få et mest mulig riktig svar på problemstillingen vil jeg bruke flere metoder for å tilnærme meg denne. Dette kalles metodetriangulering. Howe, A m.fl. (2005:41). Det betyr å bruke mer enn en enkelt framgangsmåte, innfallsvinkel eller forståelse av problemstillingen som skal undersøkes. Grunnen til dette er å sannsynliggjøre at det jeg kommer fram til har gyldighet eller validitet innen forskningsdesignet.

Design; å planlegge hvilke metoder og spørsmål man skal bruke i forskningsprosessen for å få svar på en problemstilling. Det er en form for kvalitetssikring som kan gi data større troverdighet, gyldighet og pålitelighet og reliabilitet Kvale (2005). Tilnærmingen kan være teoretisk eller en aktiv, undersøkende metode. Ved å bruke flere tilnæringsmetoder kan vi finne om resultatene er i overensstemmelse eller ikke.

Når man anvender kvalitative forskningsmetode Kvale(2005), kan man stille spørsmål ved påliteligheten er det spesielt viktig å sjekke en informasjonsskilder mot andre kilder. Ved å bruke kvantitativ forskningsmetode kan man kartlegge ulike fenomener, som ulike årsakssammenhenger, observasjon, datamateriell og statistikk. Jeg ser også at jeg kan utfordre min egen forståelse gjennom å Triangulering

Howe (2005)

Metode er å komme til et mål på en bestemt måte, min metode går ut på å samle inn ulike data, gjennom elevenes tekster, teori fra Grendstad,(2008) Gadamer(1991), Pierre Bourdieu(1995), studie av læreplaner og analyse av læreboka til Gunnar Hjelde(1997) Med dette som grunnlag håper jeg på å få svar på min problemstilling.

4.1 Aksjonsforskning

Aksjonsforskning er en form for forskning som utføres ved at den som forsker er tett på virksomheten eller området det forskes på. Retningen står i motsetning til forskning der forskeren trer inn i et område som utenforstående. Formålet med aksjonsforskning er å ha direkte og umiddelbar påvirkning av forskningsområdet. Målet er å bidra til å finne løsninger på menneskers praktiske problemer i en virkelig situasjon.

Den klassiske aksjonsforskningen kommer fra ideen om at en problematikk forstås best i forsøket på å endre den. Det er viktig at det er et velfungerende samarbeid mellom aksjonsforskeren og de som forskningen omhandler. Hensikten er at de som utfører forskningen og de som det forskes på skal oppnå en gjensidig innsikt i hva som vil fungere best for å oppnå ønsket endring. Dette er effektivt i samarbeid med enkeltpersoner eller mindre grupper. Siden samarbeidet mellom forskeren og forskningssubjektet er tett, er det sannsynlig at begge parter vil ha læringsutbytte av forskningsprosessen. Aksjonsforskere håper at lærdommen vil komme gjennom frivillig deltagelse. Ideen om aksjonsforskning bygger på forestillingen om at ny kunnskap om egen situasjon stimulerer individet til økt nysgjerrighet og ønske om å lære enda mer. Aksjonsforskning preges i sterk grad av det uferdige. Den næres av den kreative spenstigheten som ligger i skissene, forslagene, refleksjonene og ideene når mennesker møtes og meninger brytes. Som aksjonsforskere stiller du mange spørsmål, spørsmål som er tett knyttet opp mot et ønske om å forbedre, fornye, forandre eller rekonstruere. Som aksjonsforsker kan man ikke være redd for praksis. De er faktisk avhengige av å grave i praksisfeltet, sammen med de som arbeider der fra før, for å kunne få de ønskede resultater. Tom Tiller(2004).

Aksjonslæring handler om å forstå det man erfarer, forstå seg selv og få øye på det som befinner seg i dypet. Den observerende deltager omfatter situasjonen der forskeren både observerer og utvikler relasjoner til sine informanter. Dette er en vanlig rolle innenfor aksjonsforskning, der forskeren aktivt og åpent forsøker å tilstrebe forbedringer i det sosiale system. I mitt forsøk har jeg forsket tett på elevene og hatt mange roller, som for eksempel: Lede, observere, veilede, utfordre, og bevisstgjøre elevene gjennom forsøket i konfluent pedagogisk arbeidsmetode. Ulempen kan være at jeg har kommet for tett på informantene at jeg ikke har greid å lage den avstand som må til for å være objektiv nok i analyseprosessen.

4.2 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode er en metode for innhenting av opplysninger hvor man istedenfor å undersøke flest mulig forekomster (kvantitativ) konsentrerer seg om noen få, og undersøker disse svært nøye. Kvalitative metoder bygger på teorier om menneskelige erfaringer (fenomenologi) og fortolkning (hermeneutikk). Kvalitative metoder omfatter et bredt spekter av strategier for systematisk innsamling, organisering og fortolkning av tekst fra samtaler eller intervjuer, observasjoner eller skriftlige kildematerialer. Målet med en slik undersøkelse er å utforske meningsinnholdet i sosiale fenomener slik det oppleves for den enkelte innenfor deres naturlige sammenhenger. Kvalitative undersøkelser er en dialog mellom intervjuer og respondent- som en kommunikasjonsprosess, hvor intervjueren prøver å styre samtalen så lite som mulig. Et av de største problemene ved bruk av uformelle intervjuer, det vil si kvalitative metoder er at klassifisering av informasjonen som er samlet inn kan by på store problemer og ta mye tid. Styrken ved de uformelle intervjuene, sammenlignet med de formelle intervjuene, er at respondentene ikke tvinges til å tenke på en spesiell måte. De trenger ikke å ta hensyn til hvordan spørsmålet er stilt, og de svarer fritt til å svare slik de selv ønsker.

Ulemper kan være

Man kan ikke trekke bastante slutninger på grunn av urepresentativt utvalg

- Intervjuobjektene får ikke anonymitet og svarer kanskje ikke ærlig, enten på grunn av ledende spørsmål eller at intervjuobjektet kommer med det han/hun anser som strategisk riktig svar.
- Det er ofte tid og ressurskrevende. I et godt og grundig kvalitativt opplegg må en regne med at forskeren bruker ett til to år på å innsamle data og analysere dem

Fordelene kan være

- Man kan få avstemt en ide med noen nøkkelpersoner tidlig i prosessen.
- Gir intervjuobjektene mulighet til å utdype sine meninger.
- Gir mulighet for oppfølgingsspørsmål både for intervjuer og intervjuobjekt.

Metoden er mye brukt innen fagfeltene sosiologi og antropologi for å få en forståelse av et fenomen. Utvalget hvor undersøkelsen gjøres er derfor enten strategisk, typisk eller spesielt, og ikke representativ, som i den kvantitative metoden. En kvalitativ tilnærming handler om å få tak i menneskets opplevelser og erfaringer dette er en retning innefor vitenskapen.

4.2 Kvantitativ forskningsmetode

Kvantitative metoder er forskningsmetoder som befatter seg med tall og det som er målbart (kvantifiserbart). Det skiller seg således fra kvalitative metoder. Telling og måling er vanlige former for kvantitative metoder. Resultatet av forskning er et tall eller en rekke med tall. Disse blir ofte framstilt i tabeller, grafer eller i andre statistiske framstillinger Kvale(2005)

Kvantitative metoder kan brukes sammen med kvalitative metoder. Ved å bruke kvalitative metoder blir det ofte mulig å forstå meningene med tallene fra kvantitativ metoder, og ved å bruke kvantitative metoder er det mulig å gi en presis og falsifiserbart uttrykk for kvalitative ideer

4.3 Problemstillingen er

Hvordan benytte konfluentpedagogikk som motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Kunst-og kultur for VG2 Interiør- og utstillingsdesign?

Utfordringen blir å finne ut om eleven er seg bevist viktigheten om egen læring og kunne knytte dette til sin yrkeskunnskap. Det er det jeg skal prøve å finne noe ut om i det innsamlede materialet og knytte det opp mot problemstillingen.

4.4. Planleggingen og gjennomføringen av forsøket

Elevene og jeg hadde ulik syn på viktigheten av kunst og kultur i utdanningen i faget interiør og utstillingsdesign. Elevene syntes det var tungt, kjedelig, jeg synes emnet er spennende, berikende og svært viktig del av udanningen. Med dette som utgangspunkt

fikk vi en felles problemstilling. Hvordan skulle vi løse det? Hvordan skulle undervisningen være for å vekke deres interesse, og hvordan skulle jeg forberede en undervisning som vi sammen kunne enes om og lære noe av? Som avgrensning i oppgaven hadde jeg tenkt å ta for meg elever med lese- og skrivevansker og minoritets elever. Men oppdaget at det var en felles frustrasjon over emnet og læreboken i emnet kunst og kultur.

Løsningen ble å forske med alle elevene og jeg valgte å bruke Nils Magnar Grendstad(2008) prinsipper og praktiske arbeidsmåter i konfluent pedagogikk. Som er beskrevet i kap:(2.3).

Min ide var å ha et kvalitativt intervju med elevene, men det gikk dessverre ikke å gjennomføre, av to årsaker jeg kan tenke meg, I prøveforsøket vi hadde oppdaget at elevene ikke var fortrolig i den situasjonen, flere ønsket ikke å la seg intervju så jeg måtte finne en annen innfallsvinkel for å få til et resultat jeg kunne bruke i forskningen. Jeg valgte å bruke elevtekster som metode fordi jeg hadde en formening om at det var lettere for elevene å uttrykke seg da.

Faglitteratur og egen undervisningserfaring er også med som grunnlag i denne oppgaven. Faglitteratur har gitt meg ny innsikt og et nytt perspektiv i vurderingen av elevrapportene/tekstene.

Søknad til skolen om å gjøre forsøket ble sendt og jeg fikk klarsignal til å starte.

Som vurderingsverktøy har jeg brukt: Faglitteratur som redskap til å kategorisere og systematisere innsamlet data.

Jeg valgte å analysere læreboken i stilhistorie av Gunnar Hjelde(1997). Denne boken brukes i undervisningen for faget Interiør og utstillingsdesign i Vg 2. På grunnlag av de negative utsagnene til eleven om boken, og min egen forforståelse av at boken ikke alene kunne gi eleven den kunnskapen jeg mente de behøvde i faget for interiør og utstillingsdesign.

4.5 Utvalg av innformater

Det ble naturlig å velge elever fra de to klassene i faget interiør og utstillingsdesign.

Elevene fikk spørsmål om de ville være med i dette prosjektet, som gikk ut på

Å utvikle sitt eget undervisningsverktøy i kunst og kulturhistorie. Og i etterkant av dette forsøket skulle elevene beskrive med egne ord hva de hadde oppdaget og om undervisningen kunne bli mer motiverende ved å erfare læringen ved egenaktivitet.

Ut i fra tekstene og resultatet av forsøket regnet jeg med få resultater belyst, svar på problemstillingen og bekrefter teorien..

4.6 Gjennomføring av prosjektet.

Elevene fikk informasjon om hensikten med prosjektet, gjennomføring og bruk av resultatet. Noe alle 30 elevene samtykket til.

Elevene fikk en oppgave med denne utfordringen

- Elevene skulle bruke IKT som verktøy
- Det ferdige resultatet skulle referere seg til flere epoker fra stilhistorie
- Elevene skulle utarbeide et undervisningsmateriale ut i fra egne forutsetninger og behov
- Oppgaven skulle presenteres i Power Point
- Utseende, format, innhold og mengde, var opp til den enkelte å velge.
- Alle hjelpemidler var tillatt, eks internett, blader, bibliotek, osv.

Nesten alle unge i dag er fortrolig med IKT fordi fleste har erfaring hjemmefra og nå som et obligatorisk verktøy i skolen som ble innført i 2009(Udir.no). Men å bruke det som et aktivt verktøy i undervisningen var ikke alle som kunne så godt.

Min rolle i prosjektet var å: Veilede i det praktiske arbeidet i oppstart, arbeidsfase og avslutning. Synet på læring og veiledning samt metodene som beskrives, er basert på et situert læringssyn og teori om konfluent pedagogikk og gestaltpsykologi Hermeneutikk er beskrevet i kapittel(3.1 Grendstad og kap3.2 Gadamer) Den praktiske veiledningen gikk ut på å lære elevene i bruk av PC i forbindelse med å lage en Power Point presentasjon. Observasjonen gikk ut på å arbeidsprosessen til elevene var i, å se om de forsto oppgaven de hadde fått og om alle arbeidet selvstendig, fordi dette hadde betydning for resultatet og refleksjonen i etterkant av forsøket.

4.7 Målgruppe

Denne oppgaven kan ha mange målgrupper, til eksempel lærer, studenter og skoleelever, som vil prøve ut konfluent pedagogisk metode ser jeg overføringsverdien til andre fag.

4.8 Tekster som metode

En tekst er vanligvis en skrevet eller trykt samling som danner en mening, ofte er ord en fortelling. Tekst betegner da både innholdet og selve skriftet, altså det skrevne.

Definisjon på tekst kan man si at det er trykte eller skrevne ord, setninger, avsnitt som er føyd sammen til en helhet(redegjørelser, brev, fortellinger, skildringer, roman, novelle, skuespill, dikt o.a.) den delen av språkvitenskapen som har tekster som sitt studiefelt kalles tekstlingvistikk.

Tekstlingvistikken studerer både verbalspråklige tekster, som kan være muntlige og skrevne, og tekster som er realisert gjennom andre tegnsystem.

Tekster har visse felles kjennetegn, uavhengig av tegnsystem og sjanger. En tekst må være koherent, det vil si oppleves som sammenhengende av språkbrukerne i en bestemt situasjon. Den må ha et emne, det vil si ”handle om noe”.¹

Hermeneutikk, læren om fortolning av tekster. Betegner de humanistiske vitenskapens særlige metode, eller en filosofisk teori om all forståelse. Tekster kan på lik linje med fortellinger videreformidler dine helt personlige erfaringer og opplevelser. Den som innehar disse tekstene gjør sine erfaringer tilgjengelig for forskeren, som kan sette dem inn i en sammenheng.

Barn og unges tanker, opplevelser og følelser kan være vanskelige å få tak i en samtale. Derfor kan korte tekster inneholde mange opplysninger som kan være et hjelpemiddel for forskeren, samtidig som det kan være en god metode for å sette ord på hvordan elevene opplever en situasjon, en opplevelse i en bestemt handling.

For å få tak i kjernen i disse tekstene må jeg som forsker se etter den informasjonen som ligger der. Jeg skal prøve å fange opp det sentrale i tekstene, som kanskje kan gi meg noen svar som kanskje kan hjelpe meg til å belyse problemstillingen i denne oppgaven. Persepsjon, sansning og opplevelser Mohn(2004),

¹ Det stor norske leksikon

Det er vanskelig for en elev å sette i en sammenheng når vi snakker en undervisningssituasjon eller metode. Barn og unge er ikke bevisst sitt sanseapparat fullt ut, fordi de har ikke den erfaringen som en voksen og kan derfor ikke sette ord på det. Men ved å bruke sitt eget språk i en tekst kan det være små ting som fanges opp, og som kan fortelle oss om hva de føler, tenker og forstår. Men eleven har også en forforståelse som de bærer med seg på samme måte som en voksen og det vil kanskje komme fram i disse tekstene på ulike måter.

4.9 Reliabilitet

Reliabilitet er definert som pålitelig, støhet, stabilitet i samfunnsvitenskaplig undersøkelse av målingspålitelighet av en egenskap uten å si noe om hva som måles Kvale(2005). Jeg har valgt å bruke Nils Magnar Grendstads prinsipper og praktiske arbeidsmåter i konfluent pedagogikk i forsøket med elevene og Hans Georg Gadamer's forståelses filosofi i analysen av læreboka til Gunnar Hjelde funn i læreplaner og analyse av læreboken til Gunnar Hjelde som min teoretiske plattform. Med dette teoretiske grunnlaget vil jeg analysere elevtekstene, for å skape fundament og konsistens for undersøkelse. Tekstene er laget for meg og krever full anonymitet i forhold til sted navn og kjønn. I sin helhet er tekstene med på å sikre reliabilitet. Tekstene gir meg et innblikk i hvordan de opplever læringssituasjonen i temaet kunst og kulturhistorie. Faren kan være at tekstene ikke er helt pålitelige, med det mener jeg at elevene kan ha misforstått spørsmålene, eller at de ikke vet hva de skal svare, men svarer likevel, eller at de skriver det første de kommer på fordi de ikke har fått tid til å reflektere over problemstillingen. En annen grunn kan være at de skriver det de tror jeg vil vite, eller har samarbeidet med andre elever fordi de ikke greier eller er interessert i å engasjere seg i problemstillingen. Men jeg mener likevel at tekstene er pålitelige fordi jeg var til stede da de ble skrevet og stemmer overens med de faktiske forhold, og at dette er deres opplevelse av situasjonen. Kvale(2005)

4.10 Validitet

Oppgavens tema om metodisk læring og motivasjon for emnet kunst og kultur i faget interiør og utstillingsdesign. Elevtekstene er brukt som datakilde for å belyse problemstillingen. En tekst må være koherent, det vil si den må ha en sammenheng, og den må ha et emne, det vil si "den må handle om noe" tekster kan videreformidle helt personlige erfaringer og opplevelser. Valget av skriftelig datamateriale, fremfor å intervju elevene ble gjort etter å ha prøveintervjuet noen av elevene, uten å få noe resultat som jeg kunne bruke i min undersøkelse. Elevene var ikke komfortable i situasjonen og greide ikke å sette ord på eller reflektere over spørsmålene. Ved å bruke det skrevne ord ville jeg bedre få fram deres subjektive meninger og opplevelser av forsøket ved å bruke prinsipper i konfluent arbeidsmåte.

Validitet går ut på å sikre aspekter som samhold og kunnskap. I følge en positivisk tilnærming begrenses den vitenskaplige validitet til målinger som for eksempel i uttalelser. Validitet bestemmes ofte ved at man stiller spørsmålet: måler det du tror du måler? Kerlinger (1979s138), funnet hos Kvale(2005s166) Kvale beskriver validitet slik: *”Når gyldigheten av et funn skal fastsettes, må spørsmålene hva og hvorfor besvares før spørsmålet om hvordan”*(Kvale s 168)

Elevenes forforståelse har vært med på å ”fargelegge” disse tekstene på godt å vondt der å da, men de gir meg et bilde av deres verden og virkelighet som jeg må ta høyde for i min analyse. Faren ved kan være at jeg tolker disse tekstene dit jeg ønsker for å få et mest mulig reelt svar på min problemstilling, eller det blir gjort en meningsforandring av innholdet av det jeg ønsker å måle. Elevtekstene brukt som datainnsamling er med på å få elevenes subjektive versjon fram i en gitt situasjon.

4.10 Kritikk av metode

Elevenes tekster er enkle, korte og subjektive, men det er deres erfaringer og meninger om det aktuelle temaet i den situasjonen. Jeg har valgt å analysere tekstene etter forståelseskategorier fra Nils Magnar Grendstads konfluent pedagogisk arbeidsmåter og prinsipper i forsøket, Hans Georg Gadamerens forståelsens filosofi og Pierre Bourdieus filosofi om habitus i drøftingen, for å få en bedre forståelse av elevenes bakgrunn i forhold til forståelsen og viktigheten av emnet kunst og kultur i utdannelsen til interiør og utstillingsdesign. Faren kan ligge i at det er bare jeg som har analysert tekstene og at jeg ikke har oversett en eller flere viktige elementer i teksten, som kanskje andre tolkere ville ha tolket annerledes. Ved å bruke Grendstad og Gadamer som teoretisk grunnlag, kan jeg kanskje overse andre og viktige fenomener i tekstene. Tekstene er skrevet i en enkel form og mangler muligens en grundigere refleksjon over egen læring.

4.11 Ethiske overveielser og hensyn

Etikk kan forstås som systematisk refleksjon over spørsmål om rett og galt, godt og ondt i moralsk forstand. Moral brukes om rett og galt, godt eller dårlig i praktisk handling. Etikk betyr altså refleksjon over moral.(Tranøy 1999; Schmidt 2002)

Etikk handler altså om hva som er rett eller galt, godt eller dårlig. Etikk handler også om verdier. Verdibegrepet er vanskelig å definere, men verdi har også med godt og vondt, bra eller dårlig å gjøre. Ifølge Grendstad defineres verdi noe som betyr noe for meg. Grendstad (1984) ut ifra denne definisjonen ser det ut som om verdibegrepet innhold er høyst personlig, og at det er fritt opp til den enkelte å definere viktige verdier. De private verdiene er opp til enhver å definere, men som verdier relatert til en yrkesvirksomhet eller en profesjonell funksjon, må de defineres i samsvar med grunnleggende begreper innenfor faget og i forhold til yrkesetiske retningslinjer. Tveiten (2008). Som forsker må jeg kjenne til de moralske og etiske utfordringer som kan oppstå i en situasjon og i dette tilfellet elevenes deltagelse og fortellinger. I denne type forskning kommer jeg tett inn på elevene og må respektere deres grenser. Men det kan være vanskelig fordi jeg kjenner deltagerne i forsøket, så det kan bli en vanskelig å holde den avstand som er nødvendig for en objektiv vurdering av resultatet i forsøket. Jeg må tenke over min posisjon som forsker og lærer i det maktforholdet som oppstår og bruke dette bevisst på en positiv måte. Bourdieu snakker om begrepet symbolsk vold. med symbolsk vold tenker han at det er strukturer og mennesker som har gjort sine tanker gjeldende som påvirker andres tanker og holdninger, som er en slags toneangivende for hva man skal tro og tenke. Innenfor skolesystemet er det et likhetsprinsipp. Alle skal ha en lik mulighet for opplæring (Udir.no). I skolesammenheng utsettes elevene for et pedagogisk arbeid, en undervisning som har mål å tilføre en bestemt kultur. Jeg må hele tiden ha i tankene handlingen og bevisstheten om min rolle, så jeg ikke påvirker og dominerer elevenes arbeid i den retning jeg ønsker, men at elevene selv får bestemme hvor mye de ønsker å dele i tanker og handling. Etiske regler og teorier kan sjelden gi konkrete svar på hvilke normative valg som kalles for i løpet av et forskningsprosjekt. De fungerer mer som tekster som må tolkes enn som regler som skal følges: de gir retningslinjer som må vurderes i forhold til prosjektets spesifikke situasjoner. Kvale (2005 s 66). Elevene har deltatt på frivillig basis og hadde full mulighet til å trekke seg når som helst vis dette opplevdes som vanskelig. Informert samtykke Kvale (2005). Elevene som deltok i forsøket oppfattet intervju situasjonen så vanskelig at jeg måtte avbryte. Noe som resulterte bruk av skriftlig materiale i form av elevtekster. Jeg mener å ha respektert elevene i noe som ble betegnet som "flaut og vemmelig" i den situasjonen, jeg mener jeg har fulgt etiske retningslinjer ved å benytte skriftlig materiale som metode etter elevenes ønske..

5 Læreboka for Interiør og Utstillingsdesign

Lærebøkernes hensikt er å gi elevene fakta og opplysninger for faget det undervises i. Samtidig som de skal vekke elevenes interesse og hvor elevene aktivt kan jobbe med stoffet.

Jeg ser det som helt nødvendig for faget at det lages lærebøker som kan gi elevene en estetisk og visuell opplevelse til videre utforskning og refleksjon i emnet.

Læreboken i stilhistorie skrevet av Gunnar Hjelde ble godkjent av Nasjonalt læremiddelsenter i juli 1997 til bruk i den videregående skole, med 60 % norsk og 40 % nynorsk. Da denne boken kom ut krevde departementet at lærebøker for små elevgrupper at lærebøkene skal ha en fellspråklig utgave med tekst både på nynorsk og bokmål. Hjelde 81979 s 4)

Læreboka er vår tradisjon og sterkt gjelden gjennom flere generasjoner Lærebøkene og andre pedagogiske tekster blir alltid til en sammenheng, en kontekst. Konteksten kan være politisk, moralsk, økonomisk, faglig eller økonomisk. Alle disse dimensjonene er skapt av forhold i det samfunnet teksten oppstår i. Samfunnsperspektivet blir en overordnet dimensjon i tekst produksjonen. Lærebøkene har til tider vært indoktrinerende, men likevel hatt et oppdragene budskap.

Hensikten har likevel alltid vært den samme: gjennom læreboktekstene å bidra til en ønsket samfunnsborglig oppdragelse. Tekstene framstår derfor som samfunnets speilbilde og illustrasjonene er en viktig del av den pedagogiske teksten. De første lærebøkene for skolebruk i historie fra 1804 var gjerne sterkt forkortet i sin versjon av historiske verker. Den første norske historieboken for almueskolen(Folkeskolen) av, Andreas Fayes” Udtog af Norges Riges Historie” fra 1834(Johnsen, Lorentzen Selander Skyum Nilsen1997s17) er et historisk perspektiv på bruk av historiebøker gjennom generasjonen, og de fleste av oss har et godt og trygt forhold til den.

Og lærebøker forandres med tiden, både gjennom tilpassing til nye reformer, nye fag og om ny kunnskap i begrepet pedagogisk læring. Ved innføringen av kunnskapsløftet 2006 ble interiør og utstillingsdesign innført som et nytt fag, med mange læreplanmål som skal innfries.

Et av målene er å kjenne til stilhistorie fra 1850 og fram til i dag, noe som stiller store krav til innhold i læreboka, undervisningen og læringsmetodene.

Med kunnskapsløftet kom det lovnader om styrking av kunst og kultur i skolen på alle trinn, med denne fokuseringen på de estetiske fagene, sier det seg selv at vi må ha økt fokus på en allsidig undervisning og metoder for å nå de overordnede læremål. Ansvar for utvelgelse av lærebøker ligger hos skoleeier. Av erfaring vet vi at skolene får til sent lister over anbefalt faglitteratur fra forlagene. Denne listen inneholdt lærebøker som var utarbeidet til det tidligere VK 2 Interiør. Yrkesfaglig studieretningen Interiør og utstillingsdesign er ny, og det var ikke på det tidspunkt utarbeidet nye lærebøker tilpasset denne studieretningen. Det vil si at det ikke foreligger bøker på noen av målformene til Kunnskapsløftet 2006, tross intensjonene i lovverket. Læreboken til Gunnar Hjelde kan jeg ikke si fremstår som en god elevorientert lærebok, fordi den er ikke et godt eksempel for en god pedagogisk undervisning. Kapitlene er lange og informasjonstettheten er høy og svært vanskelig å lese.

Forfatteren sier innledningsvis: *”Ikkje alle nyhende innanfor innreiingsprodukt kjem i bokform, derfor vil eg rå deg til å laga di eiga samlebok/utklippsbok”* Denne enkle setningen sier mye om hvor vanskelig og det kan være forstå et slikt utsagn for en som ikke kan språket så godt eller ikke forstår det på grunn av lite kjennskap til nynorsk. I denne læreboken går elevene direkte inn i et ukjent landskap uten forkunnskaper om emnet.

- fordi mange av elevene har gått et Vg1 løp som ikke har hatt Interiør og utstilling som fordypning, fordi elevene på Vg1 kan velge ulike fordypningsområder den enkelte skole har, som for eksempel keramikk, tekstil, frisør, tre osv. og vil da muligens ikke inneha terminologien i faget.
- elever som har minoritetsbakgrunn og ikke har fulgt et ordinært løp i norsk i skolen, fordi de nettopp har kommet til landet, eller hatt fritak i nynorskfaget av ulike årsaker, som for eksempel lese- og skrivevansker.

Ved å bruke Nils Magnar Grendstad (2008) håper jeg at hans arbeider om konfluent pedagogikk som metode i mitt forsøk. Er det en sammenheng her med blant annet med punkter nevnt på s:62?

Stilhistorie har mange vanskelige ord og disse ordene er på nynorsk. Det er få forklaringer på fagordene. Dette er ingen bok som egner seg for hjemmearbeid fordi den er framstilt på en måte som krever gode forkunnskaper i bokmål/nynorsk og om stilhistorie. For å tilegne seg stoffet i denne boken trenger elevene veiledning og ordforklaring fra lærer

for spesielt å forstå kapitlene på nynorsk. Jeg bruker mer tid til å oversette og forklare teksten enn forsvarlig, denne tiden kunne vært brukt til generell undervisning.

Sideoppsett og typografi oppleves som noe ”gammeldags” og når jeg bruker ordet gammeldags i denne sammenheng er det fordi typografi og illustrasjoner med fordel kunne vært endret til en mer lesevennlig layout, for eksempel kunne fargeillustrasjoner og tekst hatt mer varierte og tydelige skrifttyper

Boken er utgitt i 1987 da mange av lærebøkene for yrkesfag trolig ikke var gjennomarbeidet nok for sin hensikt. Innhold og utseende er mer faktaorientert enn elevorientert med mye ”tung” brødtekst, til dels dårlige illustrasjoner og lange setninger. At man i 2010 skal bruke lærebøker som ikke er oppdatert på 23 år rimer ikke. Bøkene skal vel være like oppdatert som de fagene de omhandler. Det er på dette tidspunkt ikke laget nye bøker i dette emnet som er knyttet til faget interiør og utstillingsdesign.

Interiør og utstillingsdesign er et fag med raske endringer i forhold til stil og trender. Det er noen oppgaver bakerst i boken, men disse står fram som eksempler på prøver læreren kan bruke. Det finnes ikke henvisninger til tilleggsmateriale, ei heller forslag til elevarbeider Det er viktig å kjenne til kunst og kultur sier læreplanen, og hvorfor er det viktig Jeg vil hevde at gode lærebøker er en svært viktig del av undervisningen, uansett hvor stor konkurranse vi har fra internett og andre digitale kilder. Bøker er håndgripelige, noe man ikke skal undervurdere i undervisningssammenheng.(s61)

Lærebøkens rolle er ikke over, men det setter store krav til de som forvalter dette som medium. Internett gir oss mengder av visuelle inntrykk som er vanskelig å fange i en bok, men har blitt en sterk konkurrent i forhold til innhenting av raskt materiale og i mange tilfelle ikke kvalitetssikret som i forhold til lærestoffet i en bok.

Det er en økende bruk av pc i undervisningen, noe som gir sterk konkurranse til bøkene som læremiddel, og mye misbruk av verdifull undervisningstid, fordi elevene misbruker ofte den tilliten som blir gitt. Med misbruk mener jeg at elevene bruker verktøyet mye til privat bruk. Bevisstheten og verdien av gode lærebøker bør stå sentralt i den pedagogiske sammenheng mellom lærer og elev. Med de nye utfordringene vi står ovenfor bør vi som pedagoger reflekter over, å teste ut de lærebøkene som blir kjøpt inn til skolen.

I faget interiør og utstillingsdesign, er det foreløpig ikkelaget lærebøker, og det skyldes nok at sammenslåingen av dekoratør og utstilling er nytt, noe som gjør at vi som

pedagoger må bruke mye tid på å lage undervisningsmateriale som er tilpasset undervisningen. Faget interiør og utstillingsdesign består av å beherske kunnskapen om visuelle virkemidler, der farger og opplevelser står i sentrum i alt vi jobber med. For at elevene skal lære noe om "visuelle magiske øyeblikk" ser jeg det som helt nødvendig å ha visuelle lærebøker, slik at elevene får kunnskap til dette. I faget interiør og utstillingsdesign går ikke å forklare prosesser teoretisk og tro elevene kan danne seg bilder uten at de har fått visuelle eksempler på teoristoffet..

I forbindelse med dette faget er synet er det viktigste sanseapparatet vi har, det er via synet vi omformer informasjon i hjernen og legger det til hukommelsen. "Å lære er å oppdage." Grendstad (2008)

5.1. Bakgrunn for analysen

Bakgrunnen for lærebokanalysen tar utgangspunkt i min undersøkelse av motiverende innlæringsmetoder i kunst og kulturhistorie. I de fleste fag er læreboka en sentral kilde for læring, men de bør fremstå som en inspirasjonskilde for læring, både når det gjelder typografi, illustrasjoner og vekke elevens interesse for stoffet.

Som analyseverktøy har jeg brukt "Lærebok i yrkesfag" Tove Berg (Berg1996), hvor hun viser til analysemetoder til bruk på lærebøker, særlig beregnet på yrkesfag. Hun tar utgangspunkt i to kategorier bøker, fagorientert og elevorientert. Med fagorientert mener hun at boken har stor grad av faktafremstilling.

Den er ofte ganske kort i formen, uten at den henvender seg direkte til leseren (eleven) og er lite pedagogisk tilrettelagt gjennom oppgaver, eksempler eller noe annet tilleggsstoff. Denne framstillingsformen er gjerne en avspeiling av det vitenskapsfaget som skolefaget springer ut av: medisin, sykepleievitenskap, biologi, fysikk for eksempel.

Elevorientert definerer hun slik, den elevorienterte læreboka er opptatt av det pedagogiske på en måte som er mer synlig i boka. Forfatteren er mer bevisst at framstillinga er noe som elevene aktivt skal tilegne seg kunnskap fra. Læreboka engasjerer seg i denne læringsaktiviteten gjennom eksempler, konkretisering, utdypninger og gjennom oppgaver til stoffet. Videre presenterer Berg momenter til

videre analyse. Fra denne lista velger jeg 6 punkter som er interessant for min undersøkelse.

- På hvilken måte henvender læreboka seg til eleven?
- Fins det oppgaver og tilleggsstoff?
- Fins det gode illustrasjoner, er de klargjørende, er det god sammenheng mellom lærboktekst og illustrasjoner?
- Språk og ordvalg, finnes det mange vanskelige ord?
- Er framstillingen vitenskaplig (akademisk), eller er den mer fortellende?
- Er boka god å bruke for elevene?

5.2 Analyse av læreboka

Gunnar Hjelde skriver i innledningen:

”Når en treffer et menneske en ikke kjenner fra før, dømmer en det gjerne etter utseende og klær. En kan ofte etter klærne se hvordan et menneske er, om det er interessert i penger, popmusikk eller motorsykler. På samme måte forteller stilartene om menneskene som skapte og brukte dem. Og omvent: For å forstå en stil og like en stil må man ofte ha litt kunnskap om hvordan de menneskene var som skapte den. For at elevene skal få slike kunnskaper, er det i denne boka tatt med en del kulturhistorie som innledning til de forskjellige stileperiodene.”

Gunnar Hjelde, (1997 s.9).

Språkkompetanse er nøkkelen til kunnskap på alle områder, nesten alle yrker og samfunnsliv er avhengig av tekst. Det å mestre språket og skriftkulturen er en forutsetning for kunne ta del i samfunnslivet, enten i arbeidslivet, i lokalsamfunnet eller offentlige sammenhenger. Norskfaget skal forvalte og utvikle norske tekstkulturer, i samtidsperspektiv og historisk perspektiv, gjennom å gi alle elever som bor i Norge god og allsidig språklig kompetanse.

Gjennom norskopplæringen skal både elever og med morsmålsbakgrunn i norsk og elever som lærer norsk som en del av en tospråklig kompetanse. I Norge har vi to sidestilte målformer, hovedmål og sidemål.

Reform 94 hadde som overordnende mål var for det første å heve det allmenne kunnskaps- og kompetansenivået, og at bokmål og nynorskundervisning skulle starte allerede på fjerde årstrinn.(udir.noR94)

For det andre var det viktig å styrke elevenes ansvar for egen læring, eget liv og styrke yrkesopplæringen.

Læreplanen med mål og innhold for ikke norsk språklige elever og norsk morsmålelever har like mange timer i bokmål og nynorsk, denne undervisningen er svært viktig som grunnleggende fag for allmenndannelsen.

Læreboken til Gunnar Hjelde i stilhistorie fra 1997, innehar begge disse målformene. I Norge i dag har vi et stort flerkulturelt samfunn, som viser seg konkret i skolen med store sammensatte elevgrupper, med barn, unge og voksne som har en annen kulturbakgrunn og erfaringer enn det elever i norsk skole tradisjonelt har.

Dette representerer en stor utfordring i norskopplæringen, i framtiden.

Å kunne lese norsk er en grunnleggende ferdighet i norskfaget. Lesing er både en ferdighet og en kulturell kompetanse.

Å kunne lese omfatter både å finne informasjon i ulike tekster, å lære fag og oppleve å forstå resonnementer og framstillinger i et bredt spekter av tekstformer.

Hensikten med grunnleggende ferdigheter i norskfaget er å kunne utrykke seg muntlig, lytte til og forstå innholdet i forskjellige muntlige ytringer og selv gjøre seg forstått.

For språklige minoriteter innebærer det å lese norske tekster og videreutvikle sine leseferdigheter. Det innebærer å bygge opp og utvide sitt ordforråd og få leserfaring.

Norskfaget er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling. Problematikken mellom læreboka med norsk/nynorskopplæring oppstår når mange av eleven faller utenfor den normative delen som er nedfelt i læreplanene blir språkopplæringen mangelfull, og vil skape konsekvenser for videre opplæring fordi det er pålagt at lærebøkene skal inneha begge målformene(Udir.no).

Illustrasjon av bokens forside, er i en sterk blå farge med bilder av røde stoler i ulike stilarter. Fargevalget er trolig bevisst, fordi den sterke klare blåfargen ligger bak og skaper en varm kald kontrast mot de røde stolene, som kommer mot deg og innbyr til å bla i boken. Samtidig som det blir noe trygt og kjent ved i og med at blått og rødt er farger vi har et godt forhold til og som gir oss en sterk visuell opplevelse, det er to farger med mye metning, som gjør at de konkurrerer om oppmerksomheten.

Forsiden er trykket på høyglanset papir, noe som nok er et bevist valg fordi det reflekterer lyset og boken ser innbydende og spennende ut og vil vekke nyskjerrighet hos eleven. Denne forsiden henvender seg til eleven som en spennende og fargerik bok, som innbyr til lesning. Det første som møter eleven når de åpner boken er et gammelt svart hvitt bilde av en dukkestue fra Gudbrandsdalen som møbelsnekkeren har latt seg inspirer av nyrokoko og nyrenesansen, det som står om farger er (sitat) ”på den tiden ble det brukt mye bonderødt, rust rød, forgylte møbler og tapeter med rokokkomønster”. Og hva er bonderødt, forgylt og rokokkomønster?

Elever på dette klassetrinnet har oftest ikke den erfaringen som vi voksne har og kan derfor ikke tenke seg til hvilken farge dette er. Det blir da svært vanskelig for elevene å se for seg, eller tenke seg hvordan dette rommet var dekorert, bortsett fra at det beskrives at det er møbler med treutskjæringer på. Leserne (elevene) må også bla seg til side 31 for å finne noe ut om rokokko og nyrokoko, også her er alle bildene i sort hvitt, noe som er svært uheldig fordi disse epokene var svært fargerike. En erfaren voksen kan muligens tenke seg til at den mørke fargen er dyp rød, fordi vi har erfaring og bakgrunn for det.

”skal aktiviteten bli målrettet må ha stoffet og problemene fremstilles på en slik måte at elevene kan ha en mulighet for å oppdage det som er kjernen i stoffet de arbeider med”
Grendstad (2008.s.36)

Stilperioden er godt beskrevet med hvordan møbler og rom var, men sier ikke noe om farger i den epoken utover det bonderøde, rust rød og forgylte. I dette kapittelet er det brukt mange vanskelige fagtermer uten forklaringer. Hva er svungne, spissbueform og ornament? Boken er spekket med mange vanskelige ord uten forklaringer, noe som gjør det vanskelig for elevene å følge med i teksten. For å finne ordforklaringer må elevene slå opp bak i boka for å fagtermene. Det er ikke bare negativt med denne læreboka, og den kan gi oppdagelse for en som innehar erfaring og interesse for historien, men for elever med ulike læreforutsetninger ser jeg det kan være vanskelig tilgjengelig stoff.

I den informative i teksten som står i margin på samtlige sider i boken, har ingen illustrasjoner som forbinder dette til hverandre. Et eksempel er på side 65, der Gerard Munthe er beskrevet som en nasjonalt prega billedkunstner, møbel og interiørtegner, men boken viser ikke til noe bilde av ham eller noen av hans arbeider. Dette gjør det vanskelig for elevene å knytte Gerhard Munthe til noen av hans arbeider, uten en god

forklaring fra lærerens side. I disse informative tekstene har forfatteren også valgt å bruke liten font. Her kunne det vært ønskelig med større font med uthevet tekst på viktige årstall og navn. Det er også dårlige illustrerte tegninger hvor viktige detaljer blir borte, noe som gir elevene feil inntrykk av de ulike stilartene.

Og i tillegg er de helt svarte, dette er gjennomgående i hele boken. Det blir vanskelig å finne fram til historien i bildet, og de appellerer ikke til brukeren av boken.

Dette vil ikke gi elevene noen opplevelse eller sansning så de kan danne seg et bilde av hvordan det egentlig så ut.

De fleste illustrasjonene i boken er i svart og hvitt, de er svært uklare, med mye skygge som gjør det svært vanskelig å se detaljer. Bilder i svart og hvitt er klassiske og kan være svært uttrykksfulle og har sin egen historie sett i en kultur historisk perspektiv, og skal selvfølgelig være en del av undervisningen, men da må bildene være klare og tydelige. På side 57 er det et stort bilde av et middagsselskap hvor det står, at det er dekt med hvite damaskserviettar og kuvertene med sølvtøy og dekkjetallerkner.

En kan ikke på noen måte se dette, en erfaren voksen kan tenke seg det fordi vi har en annen kunnskap om det. Dette er også et problem med mange av de små illustrasjonene også som står fram som utydelig og rotete, de er lite klargjørende, og teksten til illustrasjonene sier lite om tidsepoken, men mer om eventuelt de som har skrevet bøker om de ulike periodene, noe forfatteren sier i sin innledning er viktig for forståelsen av stilhistorie bedre.

Her blir det lite rom for fantasi, ordet kommer fra et gresk ord (phantasia) som kan oversettes med tankevirksomhet eller fri tankeflukt. Ordet betyr å gjøre synlig.

Grendstad mener bruk av fantasi virker motiverende på den måten at vi får lyst til å sette oss bedre inn i stoffet vi arbeider med. Grendstad (2008.s90)

Læreboka i emnet kunst og kultur bør inneha de kvaliteter som skal til for å vekke fantasi og et stoff som fenger. Erfaringen med denne læreboka er at elevene ikke viser noen interesse. Kan ha en sammenheng med den tiden vi lever i, konkurransen med internett er sterk og mange av elevene har lett tilgang til dette mediet, både for det har blitt obligatorisk i skolen at alle elever skal ha egen Pc og at mange har det hjemme.

I denne læreboken er det vanskelig å finne rett tekst til rett illustrasjon og hvor den starter og hvor den slutter. Dette er også med på at eleven ikke selv får muligheten til å oppdage, fordi interessen for stoffet er allerede borte.

Forfatteren har bygd opp boken både som innformativ og fortellende, han bruker margin i boken for den mer informative delen med navn og årstall. Og selve teksten i boken er fortellende med små korte historier om arkitekter, arkitektur, epoker, stiler og industri. Men forfatteren bruker som nevnt tidligere, mange vanskelige ord og uttrykk uten ordforklaringer og i tillegg er det skrevet på nynorsk. Noe som nødvendigvis ikke er noe negativt, men ser at det kan være vanskelig for elever med minoritetsbakgrunn og elever med lese og skrivevansker. For meg som voksen er det en god bok fordi jeg behersker begge målformene og har mange års erfaring med kunst og kultur. Jeg vet også at Gunnar Hjelde(2004) har gitt ut en og spennende bok som kanskje bedre inn for disse elevene, fordi den er rik på gode illustrasjoner og kanskje er mer elevorientert.

5.3 Analyseprosessen av elevtekstene

Til gjennomføring av analysen, har jeg lest og fortolket elevenes tekster gjennom å bruke forståelskategorier, hentet fra Grendstad(2008) og Gadamer(2003) jeg har tatt høyde for min egen forforståelse av undervisningsmetoder. I aksjonsforskningen for denne oppgaven har jeg brukt to metoder, blant annet en kvalitativ og kvantitativ, den kvantitative metode har som hensikt å fange opp mening og opplevelser i elevtekstene som ikke lar seg tallfeste eller måle, men som har som formål å få fram sammenheng og helhet. Den kvantitative metode er forskningsmetode som befatter seg med tall og det som er målbart.

Jeg har møtt elevenes tekster med følgende spørsmål.

- Hva sier tekstene om motivasjon og læring?
- Hva sier de om oppdaging, følelser og sansning?
- Hva sier de om førforståelse og ny forståelse?
- Hva sier de om læreboken og språkbruken?
- Har bakgrunn og oppvekst betydning for forståelse av kunst og kultur.

Jeg har valgt å drøfte funnene i tekstene til elevene og resultatet av lærebok analysen, norskopplæringen og motivasjon for læring og knyttet dette opp mot refleksjoner og det teoretiske grunnlaget hos Nils Magnar Grendstads Konfluent pedagogikk, Hans Georg

Gadamers Hermeneutiske forståelseskategorier og Pierre Bourdieus filosofi og forskning på mennesket betydning av bakgrunn i samfunnet.

I denne prosessen, oppdagelsen og det elevene forteller meg har gitt meg en ny forståelse og kunnskap som jeg kan bruke videre for opplæring og undervisning i faget interiør og utstillingsdesign.

5.4 Presentasjon av funn i elevtekstene fra metodeforsøket

I dette kapitlet presentere jeg og analysere de funnene jeg har kommet fram til. Jeg vil systematisere mine funn ut fra forståelseskategorier hentet fra Nils Magnar Grendstad og Hans Georg Gadamer filosofi om læring, men også se på om det er noen sammenheng mellom læreboken for faget og språkbruken.

I etterkant av forsøket skulle elevene skrive ned sine erfaringer og opplevelser om dette forsøket..

Det var ingen spesielle kriterier for hvordan det skulle skrives, de kunne velge om det skulle være langt eller kort. Men de skulle ha med noen fastsatte punkter som de skulle reflektere rundt og ha en mening om. De skulle ha fokus for emnet kunst og kultur, undervisningsmetoder før forsøket og etter. Reflektere over motivasjon, læring, oppdaging og følelser om denne metoden var god å bruke i undervisningen. Mene noe om lære boka vi bruker i emnet Kunst-og kultur. I tillegg å ha noen meninger om språkbruken i boken.

Gjennom den skriftelige delen skulle jeg danne meg et bilde av den enkelte elevs tanker og refleksjon over egen læring og hva som var motiverende læringsmetode for den enkelte.

Jeg kommer også til å bruke deler av elevtekstene i som går rett inn mot forståelseskategorien jeg har presentert på s.70, som viser til funn i teoridelen. Hensikten med dette er å gi et mer konkret bilde av hva elevene skriver om sine opplevelser.

I dette forsøket var det med 30 deltagere i aldersgruppen 16-21 år, av dem var det 5 med ikke etnisk norsk bakgrunn og 4 med lese og skrivevansker. Samtlige 30 var med på deltok i den praktiske delen, men kun 21 svarte på den skriftlige delen. Dette har

bakgrunn i at resterende ikke ønsket å levere det skriftlige arbeidet, med begrunnelse om usikkerhet i hvordan de skulle ordlegge seg.

Jeg viser her til tre av tekstene i sin helhet som sier noe om: å gjøre noe praktisk, språket, fargeopplevelse og om hvor tungt de synes faget er.

En elev skriver:

”Kan være tungt vis en bare leser fra boka, liker det best når det er mest bilder med farger. Liker best å gjøre praktiske ting, som turer til museum og se filmer. Vis jeg ser på abstrakt kunst blir jeg interessert, for da lurer jeg på hva kunstneren tenkte på når han malte det.

Jeg merker at når jeg er i et rom hvor alle fargene passer sammen så blir jeg i bedre humør. Vis de ikke passer sammen blir jeg irritert”

En annen elev beskriver det slik:

”Jeg synes faget er tungt og kjedelig fordi jeg må lese og pugge mer enn andre fag. Og i boka vår er det mye på nynorsk og synes jeg er vanskelig fordi jeg må tenke så mye på hva ordene betyr. Det hadde vært letter å få med seg vis det hadde vært mer bilder med farger, og litt tekst for å forstå bildet bedre. Kunst som er god med fine farger gjør meg glad. Jeg lærer best med en kombinasjon av film og praktisk arbeid, derfor er det fint å jobbe med stoffet selv for da oppdager jeg ting lettere”

En tredje elev beskriver det slik:

”Faget kan være kjedelig og tungt. Det er bra med mer bilder og mindre tekst. Undervisningen hadde vært bedre med filmer, og det hadde vært mer morsomt å dra på museer og da hadde vi lært om de forskjellige epokene isteden for å lese om dem.

Jeg synes det er mye mer lærerikt med oppgaver jeg kan jobbe med, og finne mye stoff på internett så det blir variasjon. Det gjør at jeg blir mer begeistret for faget”

Tekstene gir uttrykk av at emnet kunst- og kulturhistorie er tung og vanskelig. De sier også at det kunstfaget vekker mange følelser hos dem, for eksempel glede, og tristhet i forbindelser med farger. Tekstene forteller også at de liker en aktiv undervisning, som ekskursjoner til museum og utstillinger. Videre forteller de at de liker og lærer bedre med mye bilder og liten tekst. Hvorfor det? Dette er noe jeg vil komme tilbake til i drøftingen av undersøkelsen.

5.5 Resultat fra den kvantitative undersøkelsen

For å tydeliggjøre resultatene fra undersøkelsen, er disse systematisert. Funn vil bli drøftet opp mot forståelseskategoriene i drøftingskapitlet.

- 21 av 30 deltagere syntes kunst og kulturhistorie er tungt og kjedelig stoff, resterende 9 ønsket ikke å levere noe fordi de ikke viste hvordan de skulle ordlegge seg
- 19 av 30 deltagere forteller at kunst med fargebilder vekker mange følelser i dem, 2 hadde ikke skrevet noe om det og resterende 9 svarte ikke av samme grunn som punkt 1.
- 21 av 30 sier det er bedre å lære ved å lage noe selv og at dette er mer ”motiverende”(min oversettelse)
- 18 av 30 forteller at de lærer best ved å se på bilder med farger og lite tekst, 9 av besvarelsene sier ikke noe om det, og resterende 9 svarte ikke med samme grunn som nevnt i punkt 1.

5.6 Kritikk av metode og funn

Jeg har brukt elevenes tekster, analyse av læreboka til Gunnar Gjælde i stilhistorie og lest læreplanen i norsk for minoritetsgrupper, for å få data til mine undersøkelser. Usikkerhetsmomentet er elevtekstene, de er subjektive og gjort i etterkant av selve forsøket, og kan ha store variabler i meningsinnholdet.

Årsaker kan være:

- Husker elevene nok fra læringsprosess?
- Har min tilstedeværelse i klasserommet som en observatør og veileder påvirket meningene i tekstene i den retning de tror jeg vil høre?
- Har jeg greid å skape den avstand som må til for at de kan tenke og reflekter på egen hånd?
- Har jeg analysert tekstene grundig nok?
- Har jeg oversett viktig informasjon?
- Fant jeg det jeg lette etter?

6 Kunnskaper og læring for alle

Et tydelig verdigrunnlag og en bred kulturforståelse er grunnleggende for et inkluderende sosialt felleskap og for en læringsfelleskap der mangfoldet anerkjennes og respekteres. I et slikt læringsmiljø gis det rom for samarbeid, dialog og meningsbrytninger. Elevene får delta i demokratiske prosesser og kan slik utvikle demokratisk sinnelag, og forståelse for betydningen av aktiv og engasjert deltakelse i et mangfoldig samfunn.

For å utvikle elevenes kulturelle kompetanse og deltakelse i et multikulturelt samfunn, skal opplæringen legge til rette for at elevene får kunnskaper om ulike kulturer og erfaringer med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer. Opplæringen skal fremme kulturforståelse og bidra til utvikling av både selvinnsikt og identitet, respekt og toleranse.(Udir.no)

Læreplanen for reform 94 i utdanningsløpet for dekoratør gir generell studiekompetanse studieretning videregående kurs 2 dekoratør og videregående kurs interiør fastsatt til 75 t(a 2 timer pr uke) i Stillære og møbelkunst.

I læreplanene for reform 2006 ble disse to studieretningene slått sammen, som i dag heter Vg 2 interiør og utstillingsdesign, og har programområdene produksjon, produktdesign og prosjekt til fordypning.(udir.no)

Kompetansemålene i begge programfagene har så mange likhetstrekk at det faller naturlig å ha kunst og kulturhistorie som en grunnleggende undervisning i hele utdanningsløpet. Til eksempel: Interiør, utstillingsdesign har som samme mål: Dokumentere og bruke kunnskaper om trender og stilarter i eget arbeid.

Skolen har mange komponenter i læringsmiljøet som for eksempel fysiske forhold, lærestoff, læremidler og organisering av undervisningen, arbeidsformer og sosialt klima på skolen. Andre utenforliggende faktorer som er svært viktige er oppvekst og miljø foreldrenes holdninger og verdier, deres sosiale og økonomiske status, ressurser, utdanning, kompetanse og deres evne til å stimulere og hjelpe elevene. Andre ytre forhold som har stor betydning for skolesituasjonene som har en direkte betydning og som vi må forholde oss til, er skolelover, læreplaner(Udir.no), økonomi(KD)

Disse forhold bygger også på tradisjoner, generelle normer og verdier. Med dette som bakgrunn er læringsmiljøet ganske komplekst begrep, men at de står i et gjensidig

forhold til hverandre. Elevene kommer til dette læringsmiljøet med de evner, kunnskaper, selvoppfatning om egen læring, motivasjon, holdninger og verdier, som skolen og læreren skal bidra til videre utvikling. Alle disse rammer og faktorene spiller inn på og skaper store utfordringer for eleven og lærerens hverdag. Kunnskap og kompetanse er avgjørende for samfunnsutviklingen og helt nødvendig for å opprettholde vårt velstansnivå. Den økonomiske veksten er svært sentral og avhenger mer enn tidligere av produksjon, lagring og formidling av kunnskap. Det kan med sikkerhet sies at evnen til omstilling, selvstendighet, initiativ og kreativitet, det å lære ny kunnskap og trene opp nye ferdigheter vil også etterspørres. Vi må sørge for overføringer av kunnskaper og ferdigheter til neste generasjon gjøres på en slik måte at det fremmer tro på egne muligheter og motivasjon for selvutvikling og finne den læringsstrategien som passer for den enkelte.

Vg 2 elever har allerede mange år bak seg i skolen, med opp og nedturer av ulike årsaker. Erfaring tilsier at elevene har med seg ulike innlæringsproblemer, som for eksempel lese- og skrivevansker, minoritets elever som ikke kan det norske språket så godt. Det er ungdom som har ulike adferdsproblemer, eller har en eller flere diagnoser av ulik art. Mange av disse elevene har med seg en forforståelse av at en del fag er ”gørr kjedelig”, muligens for at de ikke har blitt tatt på alvor med sine problemer eller at problemene ikke har vært oppdaget, eller at undervisningen som oppleves som ”kjedelig”. Elevene kommer til dette læringsmiljøet med de evner, kunnskaper, selvoppfatning om egen læring, motivasjon, holdninger og verdier, som skolen og læreren skal bidra til videre utvikling. Alle disse rammer og faktorene spiller inn på og skaper store utfordringer for eleven og lærerens hverdag. Kunnskap og kompetanse er avgjørende for samfunnsutviklingen og helt nødvendig for å opprettholde vårt velstansnivå. Den økonomiske veksten er svært sentral og avhenger mer enn tidligere av produksjon, lagring og formidling av kunnskap.

Det kan med sikkerhet sies at evnen til omstilling, selvstendighet, initiativ og kreativitet, det å lære ny kunnskap og trene opp nye ferdigheter vil også etterspørres. Vi må sørge for overføringer av kunnskaper og ferdigheter til neste generasjon gjøres på en slik måte at det fremmer tro på egne muligheter og motivasjon for selvutvikling og finne den læringsstrategien som passer for den enkelte.

En elev uttrykker seg slik

”Med denne oppgaven har jeg lært om de viktigste kjennetegnene fra interiør og kunst opp gjennom årene. Fordi tidligere kunstepoker blir brukt til inspirasjon i nye trender, og det er en viktig del av faget Interiør og Utstillingsdesign. Man bruker den kunnskapen aktivt i arbeidet, ofte som inspirasjon, men også som grunnlag for å forstå målgruppen og de behovene er og vil komme”

En annen beskriver det slik

”For det første er jeg glad for å gå på denne linjen, fordi jeg lærer så mye nytt. Kunsthistorie kan virke litt kjedelig noen ganger, men det er ikke det for det er utrolig kult å lære en masse om andre kulturer og det forandrer meg. Jeg synes det er fint å lære med en blanding av tekst og bilder men boka vår er ikke noe lett å lese i for mye i den er på nynorsk og det er vanskelig for jeg sliter i norsk.. Jeg liker også å gå på museer og ta en tur å se på gamle og nye bygninger. Jeg liker å jobbe praktisk derfor synes jeg det er fint å få lage mine egne oppgaver og da sitter det bedre i hukommelsen, for da kan jeg også jobbe med farger som tilhører epokene og da henger det bedre sammen når jeg skal jobbe videre med faget mitt”

Disse to elevene virker bevisst på egen læring og hvor viktig kunst- og kultur er for faget og greier å knytte det til eget yrke, de er bevist på viktigheten av fargene og den ene av de er også klar over sin begrensning i norskfaget. Dette er viktige erfaringer å ta med seg videre i utdanningsløpet når de for eksempel velger Vg3 interiør eller Vg3 utstillingsdesign.

7 Drøfting

Denne masteroppgaven har som problemformulering:

Hvordan benytte konfluentpedagogikk som motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Kunst-og kultur for VG2 Interiør- og utstillingsdesign?

Denne problemformuleringen ble et naturlig valg, etter min forforståelse og ny viten om elevenes manglende interesse for emnet kunst- og kultur.

Nils Magnar Grendstads Konfluent undervisningsmetode og Hans Georg Gadamer's Hermeneutiske forståelsens sirkel ble løsnet for å finne forståelseskategorier for analysen av elevenes tekster, læreboka, læreplaner i kunst- og kultur og læreplaner i norsk, og Pierre Bourdieu som filosof og samfunnsforsker om menneskenes habitus.

Elevprosjektet har gått ut på å la elevene lære ved å bruke Konfluent metode som går ut på å lære ved egen oppdaging. Fra dette forsøket har jeg fått mange spennende resultater til j drøftingen i dette kapitlet.

Jeg velger å ta med noen av elevtekstene som sier noe direkte om de beskrevne forståelseskategoriene på s.70

Vi har en unik måte å lære på. Vi er vant til å tenke at vår intelligens handler om språk og matematikk, og skolen har som mål å hjelpe elevene i å bruke sine sterke sider. Elevene skal med andre ord få hjelp til å bruke sine evner og anlegg i læringsprosessen. Alle kan lære, men hvert barn konsentrerer, bearbeider og husker ny og vanskelig informasjon på forskjellig måte. Hver hjerne er unik, derfor kan vi aldri helt ut finne en læringsmetode som er felles for alle elever. Til tross for det er det slik de fleste undervisningssystem virker, - en metode for alle. Det er mange forhold som skal virke sammen for en god læring, til eksempel miljø, så som lyder som følge av mye støy i klasserommet. Dette kan være en stor utfordring for mange elever som må ha det stille for å konsentrere seg, mens andre igjen er mer fleksible og kan jobbe likevel. Når vi snakker om motivasjon for læring, har vi erfaring i at mange elever har en sterk egenmotivasjon og behøver ikke ledelse og stimulanse på samme måte som elever med en svak motivasjon, som trenger kortsiktige mål, oppmuntring og ros. I en skoleklasse finnes alle faktorer av innlæringsstiler, motivasjon, utholdenhet, ansvarsfølelse, tilpasningsevne og struktur.

Det bør finnes rom for varierende arbeidsmåter, men jeg tror ikke at skolehverdagen er ikke helt sånn enda. Det er mye mark som skal pløyas før vi får dette til, og det er en utfordring vi som pedagoger må ta høyde for at det er sånn og prøve å legge til rette for god læring i den grad det er mulig.

”Jeg synes faget er tungt og kjedelig” Av de 21 elevene som leverte den skriftelige delen sier det er tungt å kjedelig, så må man undre seg hvorfor? Er det fordi undervisningen blir lagt fram på en måte som gir denne opplevelsen? Eller er det fordi elevene ikke selv får delta i undervisningen? Eller er det lærebøkene som ikke innbyr til lesning og oppdagelse? Er det en sammenheng mellom norskundervisning og manglende interesse for emnet kunst og kulturhistorie? Har det noe med elevenes bakgrunn å gjøre? Har jeg stilt spørsmålene riktig, eller er det slik? Alle elevene som har vært med i prosjektet sier at de lærer bedre ved å lage noe selv, og at de lærer bedre av det. Ved å arbeide på denne måten med å sette sammen tekst, bilder og farger var en medvirkende årsak til at de husket bedre. Er dette en generell sannhet? Grendstads arbeider med oppdagingsmetoden, sier han:

”at stoffet skal presenteres slik at elevene kjenner seg utfordret og derigjennom motiveres til selv å arbeide for å finne løsningen en dypere hensikt med dette er imidlertid at stoffet gjennom denne aktiviteten hos eleven skal læres bedre”.

Med disse ordene til Grendstad(2008) dannet det grunnlaget for prosjektet til elevene. Elevene skulle lage sin egen kunsthistoriebok/hefte til eget bruk, og i etterkant beskrive sine erfaringer til denne læringsmetoden.

Hjernen har en høyere og en venstre hjernehalvdel disse har et komplekst koblingssystem, som utveksler informasjon seg imellom, det vil si vi bruker begge hjernehalvdeler, men vi vet ut i fra forskning at kreativitet styres fra den høyere hjernehalvdel og den venstre hjernehalvdel styrer blant annet tale. Mellomhjernen styrer først og fremst våre sosiale relasjoner, hormoner og seksuelle følelser, positive og negative følelsesreaksjoner, bedømming av hva som er sant og verdifull, ved redsel og usikkerhet prioriterer mellomhjernen først og fremst usikkerhet.

Det tilsier at følelsene er viktigere og mer overbevisende for hjernen enn tanker på et høyere nivå. Dette medfører at mellomhjernen kan blokkere for innlæring, så lenge vi føler at det som blir forsøkt innprentet i oss ikke er riktig.(UiB) Det er med andre ord

vanskelig å lære seg noe en ikke tror på, og at følelselivet spiller en avgjørende rolle for våre tankeprosesser og innlæringsevne.

Elevene i dette prosjektet hadde med seg en forforståelse av at kunst og kulturhistorie var kjedelig og tungt å lære. Dette var den ”verden” de ikke kjente til og var og der ikke hadde noe forhold til, ei heller hadde noe interesse for slik at de var etter ovennevnte teori, lite mottakelig for læring. En årsak kan være at de ikke har tradisjon eller vaner for kunst og kultur. Bourdieu hevder at det som skjer tidligere i livet setter spor og er avgjørende for hvordan vi tenker og handler, og det vil legge grunnlag for hvordan vi senere i livet tilegner oss andre former for habitus. Har ikke elevene opplevelse av kunst og kultur hjemmefra, er det kanskje vanskelig å vekke denne interesse og forståelse tidlig i skoleløpet I denne undervisningstradisjonen er det lagt opp til at elevene på dette alderstrinnet (Vg 2) får en gjennomgang av emnet, deretter i oppgave å lese om temaet til slutt en skriftlige prøver. Dette ville jeg gjøre noe med i mitt arbeid som pedagog i dette faget. Denne progresjonen passer ikke i dette faget og det er en prosess jeg vil endre. Dette underbygges av resultatet av prøver i faget tidligere i skoleåret. De fleste kjenner igjen den følelsen av å ikke ha herredømme over den følelsene som settes i sving av å grue seg, for at en er redd for å ikke huske det en har lest eller vet at en ikke er godt nok forberett. Erfaring tilsier at de fleste sliter med en eller annen form for prestasjonsangst. De negative følelsene tror jeg vi alle har kjent og de vil alltid tre fram i ulike situasjoner gjennom livet, som for eksempel til en eksamen, jobbintervju eller ta føreprøven osv. Jeg mener at vi kan avhjelpe denne angsten som sperrer for læring ved å endre læringsmetoder fremme et trygt læringsmiljø, slik at læring oppleves positivt.

Grendstad(2008) hevder at følelser har stor betydning for læringsprosessen og å finne mening i det en gjør i liv og arbeid. I konfluent pedagogikk hevder han videre at det er svært viktig å lære elevene å være i kontakt med sine følelser, lære dem å erkjenne dem og sette navn på dem. De skal lære å utnytte følelsene som en positiv ressurs og hevder videre at følelser er noe helt subjektivt, og han sier:

(”mine følelser er det bare jeg som kan føle og ingen andre”) og ved å kjenne til og erkjenne følelsene, vil da i stor utstrekning kunne forebygge en del vanskeligheter hos dem, blant annet på det personlige plan. (Grendstad s 65)

I Tekstene sier 19 av 21 elever at kunst med fargebilder vekker følelser hos dem, som for eksempel glede, men de har ikke nevnt noe om oppdaging og sansning. Det kan også være at de setter andre ord på følelsene sine enn oss voksne.

De er kanskje ikke bevisst sitt eget følelsesliv eller kanskje de ikke greier å sette ord på følelsene sine. Elevene kan også ha utelatt kommentarer om oppdaging og sansing fordi jeg ikke spurte spesielt etter dette.

Svarene kan også vise en generell mangel på interesse om emnet. På en annen side kan det være at det er lite eller ingen fokus på følelseslivet i en pedagogisk sammenheng da man ikke har tradisjon for det i vår kultur.

Hjemmene er ofte en arena som vi kjenner lite om, fordi det er ikke alle elevene som er like åpne om hva som er kultur og tradisjoner i den enkelte familie. Erfaring tilsier også at det er mange foreldre som ikke møter til foreldremøter og annen aktivitet på skolen, med resultat i at vi mange ganger ikke blir kjent med elevenes opphav. Men en kan få et lite innblikk gjennom å bli litt kjent med elevene også deres kunnskaper, måten å uttrykke seg på, samtaleemner elevene imellom kan gi oss et bilde av deres hjemmebakgrunn.

Hvis det er vanlig i familien å gå på kunstutstillinger, teater, opera og lignende, ville elevene i sine tekster gitt klarere uttrykk for sine opplevelser da det ikke ville være ”upløyd mark” for dem.

Denne eleven skriver:

”jeg blir glad og filosoferende når jeg ser kunst, og merker godt at farger har stor påvirkning på meg, fordi jeg blir glad av friske farger og nedtrykt og dyster av mørke farger”.

Denne eleven viser til sine følelser ved å si at hun blir glad av friske farger og nedtrykt av dystre farger, og vil med dette muligens ha et forsprang i forhold til de elevene som ikke er seg dette bevisst.. Men på en annen side gir ikke dette en god nok forklaring på om eleven er seg helt bevisst sine følelser, fordi det ikke er tatt med en definisjon på hva det menes med friske og dystre farger og det gis ingen dypere forklaring hva det menes med å filosofere. En årsak kan være at eleven ikke helt forstår hvordan friske og dystre farger kan forklares, fordi om vi i fargelærer bruker termer som ”ulike valører og metninger, lys og mørk kontrast.

Mangel på definisjon kan igjen forstås som om eleven ikke forbinder dystre og glade farger til fargelæren i faget, men kun til egen forståelse av følelser og farger kun for dette prosjektet. På den annen side kan det være at jeg har tatt det for gitt at elevene på dette tidspunkt hadde god nok kunnskap i fargelæren til å beskrive dette profesjonelt.

Jeg sitter igjen med den oppfatning at elevene bruker begrepet å filosofere i betydningen å tenke over.

Ausubel og Robinson(1969 s 481)funnet hos Grendstad(2008) sier han om oppdagingsmetoden:

”dens vesentlige kjennetegn er at stoffet som skal læres ikke er presentert i sin endelige form til eleven, men presentert slik at han må organisere eller transformere det på en eller annen måte før han kan inkorporere det i sin kognitive struktur”

Grendstad (2008 s 25).

Med dette mener Grendstad at stoffet skal presenteres i en form elevene opplever som utfordrene og derigjennom motiveres til selv å finne løsningen på problemstillingen. Hensikten med den induktive arbeidsmåten er at gjennom egenaktivitet finner de fram til resultater og lærer dermed bedre. Det vil si at gjennom denne arbeidsformen må elevene selv finne fram til stoffet og bearbeide og finne løsninger. Grendstad kaller også oppdagingsmetoden en aktiv prosess, og mener med det ” å lære å lære” det vil si en lærer hvordan en kan gå fram for å skaffe seg innsikt når en trenger det.

En elev bekrefter dette gjennom følgende tekst:

”Jeg tror jeg vil bli mer begeistret for faget hvis jeg får gjøre noe praktisk arbeid selv for da danner jeg meg bedre forståelse for interiørfaget også”.

10 elever sier i elevtekstene at de liker en aktiv undervisning med å gjøre et praktisk arbeid, men setter dette i sammenheng med ekskursjoner og utstillinger.

Jeg tolker det elevene skriver dit hen at de ønsker seg mer aktivitet i undervisningen fordi de sier at da oppdager de nye ting og ved det huske bedre.

Dette underbygger min undervisningsfilosofi i det daglige. Men jeg finner lite eller ingen ting i elevtekstene om denne aktiviteten gir mer motivasjon.

En elev skriver:

”Jeg synes det er bedre og mer lærerikt å lage oppgaver hvor jeg kan jobbe med stoffet selv, da vil jeg skjønne mere og det blir mer variasjon og ikke så mye stress for å pugge til prøver”

21 elever skriver at de lærer bedre med å lage noe selv. Det er mulig at begrepet motivasjon for dem betyr ”å lære å lage noe selv” Kan dette bety at denne egenaktivitet som oppleves som lystbetonet egentlig er motivasjon? Det kan virke som om de ikke helt forstår hva som menes med motivasjon at dette er et ukjent begrep. I den hermeneutiske filosofien Gadamer(2008) menes det at for å forstå og tolke andres meninger, må vi ha en felles forståelse, som for eksempel språk og kultur. Denne filosofien gir en mulig forklaring på en del missoppfattelser av ord og termer. Elevbesvarelsene, til tross for at de mangler ordet ”motivasjon” er et svar på at en aktiv læringsprosess gir bedre en bedre forståelse av emnet, og dette igjen sier meg at konfluent læringsmetode har fungert. Grendstad kaller dette for (Mentallæringen) det vil si, hvordan elevene arbeider, og hva som foregår underveis mot det som er målet i kunnskapstilegningen. Er elevene seg bevisst denne læringsprosessen? Men er det nødvendig at de er seg denne prosessen bevisst? Det er jo jeg som fagperson som tilrettelegger undervisningen. Elevene hadde med seg forforståelsen av at emnet kunst og kultur var tungt og vanskelig. Det jeg kan lese av elevtekstene tolker jeg dit hen at de har fått en ny forståelse av opplæringen i kunst og kultur med denne undervisningsmetoden. Men jeg forstår det også slik at de ikke helt er seg bevisst at denne prosessen har funnet sted. En forklaring kan være at de tror at denne metoden var en god måte å lære på, fordi de bare hadde kjennskap bare til formidlingsformen, gjennom at lærer er aktiv og de passive tilhørere. Men på en annen side er det mulig at egenaktivitets metode følte mer meningsfylt og motiverende

”Kunst og kultur som emne er tungt” sier 21 elever.

En av elevene uttrykker seg slik:

”Jeg synes faget er tungt og kjedelig, for det er vanskelig å huske, navn, personer og årstall. Det hadde vært fint med flere bilder med farger og mindre tekst.”

Alle elevene opplyser at årsaken er lærebokas ordbruk og layout. I analyse av læreboka kan jeg forstå disse utsagnene, ikke fordi jeg mener at hele læreboka fremstår som en negativ opplevelse, men i denne sammenhengen mener jeg den ikke fungerer som et godt pedagogisk verktøy. Lærebøkene skal oppfylle de krav som stilles til en god og

meningsfull opplæring i alle fag. Men virkeligheten fortøner seg noe annerledes, fordi nye reformer og lærebøker ikke kommer i samme tempo, noe som fører til store utfordringer og merarbeid for læreren og elevene. En annen elev beskriver emnet kunst og kulturhistorie og læreboka slik:

”Jeg synes faget er tungt og kjedelig fordi jeg må lese og pugge mer enn andre fag. Og i boka vår er det mye på nynorsk og synes jeg er vanskelig fordi jeg må tenke så mye på hva ordene betyr.”

Når lærebøkene ikke oppfyller de krav som stilles til en meningsfylt opplæring, kan jeg godt forstå elevenes manglende interesse for bøkene og faget denne læreboka tilhører. Å oppdage innebærer å at jeg oppdager meningen med det jeg gjør”

Perls(1969) sitatet er hentet hos Grendstad (2008).

Elevtekstene tolker jeg dit hen at elevene ikke finner mening i emnet i bruken av læreboka, fordi den ikke innbyr til utforskning.

Elevtekstene i prosjektet forteller noe, men ikke alt om hvorfor de finner boka/ faget vanskelig å tilegne seg. Sannsynligheten for at det henger sammen med språket er stor. Som nevnt tidligere sier elevene at nynorskdelen byr på problemer i å forstå teksten eller retttere sagt ordenes betydning. Det nevnes også at språket er ”tungt” dvs at setningsoppbygningen er for akademisk og at det er for lange setninger Dette får særlig stor aktualitet i vår ”internett tid”, der korte setninger og overfladisk/rask informasjon er det elevene muligens kjenner best til.

”Det viktigste er hvorvidt jeg erkjenner for seg selv hva som skjer i meg” sier Grendstad(2008)

8 Oppsummering

8.1 Vurdering av tema og problemstilling

Tema for denne masteroppgaven er motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Interiør og utstillingsdesign. Oppgavens mål var å prøve ut om Konfluent læringsmetode kunne bidra til en mer motiverende læring i emnet kunst- og kulturhistorie. I tillegg ønsket jeg å finne ut om teorien til Grendstad ville gi elevene innsikt og forståelse av hvor viktig kunst- og kulturhistorier for en selv personlig. Gleden ved å gjenkjenne et kunstverk via periode det er malt i eller komponert i, gleden ved å forstå den historisk tidsepoke et kunstverk er laget setter en i stand til å forstå verket bedre og dermed få en dypere glede i opplevelsen.

I denne oppgaven brukte jeg Nils Magnar Grendstads teori (å lære er å oppdage) for å se om elevene ble seg mer bevist på egen læring og utvikling. Læreboka i kunst og kulturhistorie fikk også en sentral rolle i dette prosjektet, fordi elevene fant boka lite fengende og relevant for emnet. Dette gikk utover elevenes mulige positive opplevelse av faget kunst- og kultur.

Grendstad beskriver helhetlig utvikling av mennesket oppnås med at intellektet og følelser blir involvert på samme tid.

Med utgangspunkt i hans teorier om læring, valgte jeg tema og problemstilling.

Temaet på oppgaven ble

Undervisningsmetode med fokus på kunst og kulturhistorie i undervisningen.

For å belyse dette temaet valgte jeg denne problemformuleringen.

Hvordan benytte konfluentpedagogikk som motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Kunst-og kultur for VG2 Interiør- og utstillingsdesign?

Jeg fikk forståelse av at emnet kunst- og kulturhistorie ikke fenget elevene, de opplevde dette faget som ”tungt” og vanskelig. Og jeg opplevde elevenes frustrasjon som fikk meg til å reflektere over mine undervisningsmetoder.

Det ville jeg å gjøre noe med ved å prøve ut en ny metode i undervisningen.

Prinsipper og praktiske arbeidsoppgaver i konfluent pedagogikk går ut på at eleven selv skal oppdage, lære, finne sammenheng: ”å lære eleven å lære”.

Jeg valgte å få elevenes inntrykk av faget ved la dem delta i et lite prosjekt der de først skulle lage et undervisningshefte i emnet kunst- og kultur, deretter skrive ned hva de likte/ikke likte med faget og forslag til hvordan faget kunne bli mer interessant. Gjennom studier av Grendstads læringsteorier så jeg sammenhenger mellom dårlig motivasjon og innlæringsproblematikken hadde en sammenheng med læreboka i emnet kunst og kulturhistorie.

Denne læreboka brukes til undervisning i faget interiør og utstillingsdesign. Jeg valgte å ta for meg dette emnet for også å belyse om elevene forsto viktigheten av dette emnet i sin yrkesutdanning.

Jeg valgte å bruke Nils Magnar Grendstads teorier som en pedagogisk tilnærming i dette forsøket. Å velge ut og arbeide med en bestemt teoretiker har vært en spennende og utfordrende prosess. Arbeidsprosessen gitt meg utfyllende kunnskap og en bedre innsikt i elevenes opplevelse av undervisningen i skolen. Jeg har det daglige ansvaret for elevenes opplæring og utdanning, noe som setter store krav til min kompetanse som pedagog.

Å arbeide med elever i handler om å se dem; på godt å vondt, behandle dem med respekt og sørge for at de får den undervisningen de har krav på..

Tankene med nye reformer er god, men kanskje ikke alltid relevans for all undervisning, for eksempel: når en sitter på en forelesning på universitet, høyskoler, kurs og seminarer, huskar man bedre vis en får aktiviteter. Konfluent pedagogikk er en meningsorientert pedagogikk som legger vekt på at elever og lærere skal oppleve undervisningen som meningsbærende for dem. Oppdager ikke elevene meningen med undervisningen kan det hele virke helt meningsløst, uansett hvor mye andre måtte mene at det er meningsfullt.

Elevene ønsket egenaktivitet i timen, elevene skriver om sine opplevelser, og om hva de savner i undervisningen. Analysen av svarene viste at undervisning etter konfluent pedagogisk grunnlag opplevde at den undervisningen mer lærerik enn med tradisjonelle metoder. Elevenes arbeider viser meg noe om deres evne til å arbeide selvstendig i et

prosjekt, og de viser til kreativitet. Forsøket viser med all tydelighet at Konfluent undervisningsmetode kan være en god pedagogisk løsning. Det sier meg også at dette er overførbart til det yrkesaktive liv.

Med dette resultatet i tankene kan jeg fortsette å undersøke om denne metoden passer inn i alle former for undervisning, men samtidig være våken for andre læringsteorier og metoder.

9 Konklusjon

Som svar på problemstillingen:

Hvordan benytte konfluentpedagogikk som motivasjonsfremmende tiltak i undervisningen i Kunst-og kultur for VG2 Interiør- og utstillingsdesign?

Vil jeg hevde at gjennom forsøket ved å bruke Nils Magnar Grendstads prinsipper og arbeidsmåter i konfluent pedagogikk ”Å lære er å oppdage”. Gjennom hans teorier viser jeg at en aktiv læring er mer motiverende enn formidlingspedagogikk. Etter mitt syn fikk elevene en bedre forståelse av kunnskapen i kunst og kulturhistorie i forhold til utdannelsen i faget interiør og utstillingsdesign, som kan knyttes opp til Hans Georg Gadamer's filosofi illustrert på s som forståelsens sirkel, synes jeg å se en ny forståelse av læring hos elevene. Jeg mener at tekstene sier meg en del om elevenes bakgrunn og tradisjon for kunst og kultur er manglende hos mange av elevene. Gjennom å lese læreplanene i norskfaget og elevenes tekster mener å fått svar på hvorfor mange elever sliter med norsk/ nynorsk

Denne gangen var det kunst og kultur som var tema, men overføringsverdien til andre fag i utdanningen til andre yrker. Jeg viser ved å analysere læreboka til Gunnar Hjelde, at viktigheten av at lærebøkene blir oppdatert til rett utdanning i rett tid, og at den bør være tilpasset alle elevgrupper, eller at det finnes alternativer for elever med ulike innlæringsproblemer, og minoritetsgrupper.

10 Sluttord

Den moderne tid og fortiden

Den moderne tid er ikke bare en hvilken som helst historisk epoke. Den er ikke bare en epoke, men også vår egen tid. Det betyr at vi må nærme oss den moderne tid på en annen måte enn når vi arbeider med tidligere epoker. Når det gjelder andre epoker, kan vi betrakte disse utenfra, men for å forstå den moderne tid må vi samtidig forstå oss selv. For å utvikle vår historiebevissthet er det ikke nok å ha kunnskap om historien, vi må også lære oss å tenke historisk. Vår måte å forstå oss selv og verden på er ikke helt og holdent vår egen. Enten vi innrømmer det eller ikke, bygger den vider på tidligere tiders filosofi og vitenskap. Vår videreføring av denne kunnskapen har riktignok satt oss i stand til å se fortidenes begrensninger, men det hadde neppe vært mulig uten at vi samtidig anerkjente en del av fortidens verdier og kunnskaper. For å forstå hvor vi er i dag, må vi derfor forstå hvor vi har vært.

At vi bygger på fortidens tanker og kunnskaper, skyldes at vi anser dem for å være relevante også for vår verden, selv om de måtene vi bruker dem på, ikke nødvendigvis samsvarer med hvordan de i sin tid var ment.²

Finnes det blå hester? Og kan alle bruke fantasien?

Ja metaforisk tror jeg det finnes blå hester, og med bakgrunn i Nils Magnar Grendstads filosofi om helhetsopplevelsen vi møter i fantasien, mener han at alle kan bruke fantasien, men ikke alle vil oppleve fantasien like livaktig og intens. (Grendstad s 92) Følelsene skal ikke dominere, men finne sin balanse i forhold til, og integreres i, de øvrige prosesser i undervisning og læring. (Grendstad s 64)

Jeg avslutter med disse ordene til Dorte Jørgensen fra boken Agalis dans (2008)

"Imidlertid har netop kunsten en særlig evne til at forårsage æstetiske erfaringer, fordi den befinner seg på siden af samfunnet. Kunsten trækker os med ud i et "rum", hvor vi ikke tænker på formålet med og nytten af det, som vi oplever. Dermed giver den os mulighed for bare at give os hen til oplevelsen. Og des større er chansen for, at den oplevelse, som værket vækker, omsætter sig i en æstetisk erfaring af et "mer" ved den verden, der er vor". (Jørgensen. s 61 2008)

² Thor Inge Rørvik/ Tove Pettersen/ Tommy Moum/ Atle Severeid/ Beate Børresen Historie og filosofi 2008

Litteraturliste:

- Askerøy Else og Mette Høye(1999) Høgskolen i Akershus ISBN 82-518-3900-9
- Bourdieu Pierre(1996) Bourdieu Pierre(1996). Symbolsk makt Artikler i utvalg Pax Forlag A/S Oslo.
- Berg Tove og Magnhild Molland(1996) Norsk i Yrkesfag Norsk Fjernundervisning ISBN82-90662-20-3
- Bø Inge og Lars Helle(2003) Pedagogisk ordbok Universitetsforlaget ISBN 82-15-00045-2
- Guldal, J, og Martin Møller(1999) Hermeneutikk En antologi om forståelse Gyldendalske Bokhandel Nordisk Forlag A/S København
- Gadamer Hans-Georg(2003). Forståelsens filosofi Cappelen Akademiske Forlag Oslo ISBN 10:82-02-19636-1
- Grendstad Nils Magnar(2008). Å lære er å oppdage Didaktisk Norsk Forlag A/S.
- Johnsen Egil Børre, Svein Lorentsen Staffan Selander, Peder Skyum- Nilsen(1997) Universitetsforlaget ISBN 82-00-22868-1
- Jørgensen Dorte(2008) Agalis dans Aarhus Universitetsforlag ISBN97-887-364-1
- Howe A, Kari Høyum, Gerd Kvernmo, Ingrid Ruud Knutsen(2005) Studenten som forsker i utdanning og yrke. Høgskolen i Akershus
- Hansen J. T, Mats Hermansen(1999) Sociologisk utfordring til Psykologien Århus Forlaget Kim
- Hjelde Gunnar(1997)Stillære, rom og møbelkunst fra 1850 til i dag Novus Oslo
- Hiim Hilde og Else Hippe(1998) Undervisningsplanlegging for yrkeslære Gyldendal Norsk Forlag A/S ISBN82-00-12860-1
- Hiim Hilde og Else Hippe (2004) Å utdanne profesjonelle yrkesutøvere Gyldendal Norske Forlag A/S ISBN 82-00-12833-4
- Hiim Hilde og Else Hippe(1998) Læring gjennom opplevelse og handling Universitetsforlaget ISBN82-00-12792-3
- ISBN 978-82-7056-040-0
- Imsen Gunn (1997) Lærerens verden Innføring i generell didaktikk Universitetsforlaget ISBN 82-518-3837-1
- Kvale Steinar(2005) Det kvalitative forskningsintervju Gyldendal Norske Forlag A/S

ISBN 82-417-0807-6

Mohn Christine(2004) Forskningsrapport Universitet i Oslo

Mossige Margunn, Astrid Skaathun og Marianne Røskeland((2007) Fleire vegar mot samme mål J.W. Cappelen Forlag A/S Oslo ISBN 978-82-02-26991

Skaalvik M. Einar og Skaalvik Sidsel(2007) Skolen som læringsarena Universitetsforlaget ISBN978-82-15-00564-5

Sandem Wigdis(2007) Oppgave 3

Tiller Tom(2004) Aksjonsforskning i skole og utdanning Høyskoleforlaget A/S Oslo ISBN82-7634-538-7

Tarrou Høstmark Anne-Lise(1997) Yrkespedagogikk og Yrkesfaglærerutdanning Universitetsforlaget Oslo

Walstad, Pål(2006)Dannelse og duelighet for livet. Trondheim: dr polit avhandling

Rapporter:

Thor Inge Rørvik/ Tove Pettersen/ Tommy Moum/ Atle Severeid/ Beate Børresen Historie og filosofi 2008

Bergraf Aud Sæbø (2009) Forskningsrapport Stavanger

Postholm May- Britt(2007) Program for lærerutdanningen, NTU

Nettadresser:

<http://www.udir.no/Artikler/Soknader-om-valfritt-skriftlig-sidemål-vil-ikkje-bli-godkjende/>

http://www.udir.no/Brev/_lover-regler/Elevar.har-ei-lovfesta-rett-til-lareverket-pa-den-mal...

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/grunnoppleringen/satsningsområder/nasjonalt 2007/2010>

http://www.yrkeslitteratur.no/vg2interior_og_utstillingdesign.htm.s.1www.180.no

<http://www.uio.no/studier/emner/hf/imk/MEVIT1700/h07/undervisning>

<http://www.udir.no/Rundskriv-2008/Udir-5-2008-Rett-ti-grunnskoleopplaring>.

[http://www. Universitet i Oslo \(h.c.mohn@psykologi.uio.no\)](http://www.Universitet i Oslo (h.c.mohn@psykologi.uio.no))

<http://www.udir.no/grep/Lareplan/?laerplanid431050>

<http://www.noskolenettet.no/upload/kompetanseplattform/doc/interiør og utstilling>

